

Nosþen nga M̃irres se Iesu Kristo nga

JON

Muli

Batu nale nga mivsivseni lut nga parmeteni naul ngel puto suri

Naul ngel osþe suri Iesu nga ni evi Nale se Atua nga mivi jinibb, ko m̃ilik tevi kerr. Jon oli naul ngel nga puloli jinibb parongwose parosuri nga Iesu evi jinibb nga Atua muloli rijrijen (promes) nga pukoni nga þila mauren tevi jinibb, ko ni evi kele natu Atua. Ko oli erpok nga nir arongwose parla mauren re nise Iesu, suri arosuri ni (20:31).

Nanu nga womujnen nga Jon muwrai tweni, owra Iesu evi nale nga tuwi nga tuwi jer elik ko pa osuw, ko eptevi Atua (1:1). Ko vitunen ea-suþe suri nelesien (saen) nir nga Iesu mulolir nga arongwose puloli rraplesi wose nga Iesu evi weretunen natu Atua. Ko jinibb sopor arosuri Iesu ko arvivitu suri, ko sopor armusus parosuri ni.

Renge batun esngavöl drromon itul (13) ejpari esngavöl drromon ebut (17), Jon osþe suri nanu nga marremali nir re natpong nga devje nuval nir marini nga parrul totkoni Iesu. Re natpong ngok, Iesu ejiljilwer tevi jinibb sen nir nga puloli nir partur metmet re nanu nga parini parma-wos nir, ko owrai rrrurrngir e, nga pususi norrorrmien puto þiterter puwomu, ko vitunen devje nuval sen paravini para-rrul totkoni.

Re batun 18 ejpari 21, Jon osþe suri devje nuval nga marrul totkoni Iesu. Ko arlai van re kot, ko vitunen arlai van arwuse re nai pelaot, ko emij. Ko vitunen emaur luwi kele, ko jinibb sen nir arlesi ni.

Re naul ngel, Jon osþe suri mauren nga sete mia-suw nabong sopen, nga jinibb orongwose þilai ji Iesu Kristo kobbong. Mauren ngok etipatun lelingenok ko etajer van ji nir nga marosuri Iesu nga ni kobbong evi sel, ko evi batu nale weretunen, ko evi mauren.

Nale norongwosien se Atua

¹ Tuwi nga tuwi jer Nale elik ko pa osuw. Nale ngok eptevi Atua. Nale ngok kele evi Atua. ² Womu jer mian ko ngatan ngel pia-tipatun, ni elik ko pa osuw tevi Atua. ³ Nanu jijle nga Atua mulolir Nale eptevi ni ren, nuru korti orlolir, sete Nale ejkie nanu san nga Atua muloli. ⁴ Mauren oto renge ni, ko mauren ngok elai moron tevi jinibb nir. ⁵ Moron ngok omor re nemalik, ko nemalik sete evter rragrrage nga pimalik tevteveni.

⁶ Atua okoni jinibb san vini, ðnernen nisen Jon. ⁷ Ni evini nga þirij se Moron ngok ko, owra lilane tevi jinibb nir, nga puloli jinibb nir parosuri. ⁸ Ni sete evi Moron nen te, ni evini nga bbong þirij se Moron nen ko. ⁹ Nale ngok evi Moron weretunen, evini iel ngatan, omor vaseni jinibb jijle nir.

¹⁰ Ni elik iel ngatan, ko ni ololi ngatan ngel, ko jinibb ne ngatan ngel nir sete arlesi wose ni te. ¹¹ Ni evini ji metka sen mawos nir, ko metka sen mawos nir sete artekai ni. ¹² Ko nir elep ma nga marosuri ni, ko martekai ni vini jir. Nir ngel ko ma, ni elai derteren tevir arini arivi Atua natun. ¹³ Nir arivi Atua natun, sete erpe nga jinibb ðniak renge drra, rreknga marongen se niben, rreknga marongen se jinibb, ejki. Nir arivi Atua natun suri Atua ko wor marongen sen.

¹⁴ Nale ololi lweni ni evi jinibb, eplari limjer ko elik tevi kerr. Ko kem namlesi wose renge nosrövien sen nga ni

esan evi Atua natun mawos, owun saute nalol nga ñirres nga sete orongwos ñirieni.

¹⁵ Jon erij sen, ekail owrai tevi jinibb nir, “Ñerel le nomok-suñe suri nga nomok-wera, Inu nuwowomu nga bololi lilane sel sen, nga ni pia-vitu surik. Ko ni elep wor asi inu, suri ni elik wowomu ko pa mian ko inu mea-iak, ko niko ni elep asi wore inu.”

¹⁶ Niko suri nolon owun saute nga mimrreni kerr, ko ololi ni mok-la nanu nir tevi kerr. Ko erpok malum, ok-lila malum wore nanu ko nir tevi kerr. ¹⁷ Nale nesereien eplari re Moses, ko nalol nga ma ñirres nga sete orongwos ñirieni eplari rege Iesu Kristo. ¹⁸ Sete jinibb san elesi Atua rege daron san, ejki. Natun mawos kobbong, nga nuru Atua morsorsan mawos, nga morkorti ñirres morirpe ñelew, ni kobbong evel rege melrin vini, ko owra visviseni Tata sen tevi kerr.

Jon owra tweni Iesu limjer

¹⁹ Nir nga marwowomue ñeri Isrel nir nga marlik Jerusalem arkoni jinibb ne sulsulen sopor ko Livaet sopor vini ji Jon nga parsusi tevi, “Nik kuvi isi le?”

²⁰ Ko Jon sete evilvil orore ni, ejki, ewer limjere ni tevir, owra “Inu sete nuvi Mesaea te.”

²¹ Ko ngok arsusi kele tevi ni, “Ia, ko nik kuvi isi, Elaeja?” Ko Jon owra “Ejki, inu ejki.”

Ko arwera “Ia, ko nik kuvi ma Propet nen?” Ko Jon owra “Ejki.”

²² Ko nir arsusi lweni tevi, “Po! Ko nik ngok kuvi isi le? Kupwerai lweni nik tevi kem, puloli kem naban nabwera lweni tevi nir nga markoni kem vini. Nik kupwowerai lweni nik!” ²³ Ko Jon owra “Inu nuvi bbong jinibb san nga propet Aesea musñe suri, muwra ‘Drrela jinibb san ekail rege lolo merwer, “Kaploli lilane sel se Numal pimetet.” ’ ”

²⁴ Lartul ngok nir, Parasi ko nir arkonir van ji Jon. ²⁵ Ko nir arsusi tevi Jon “Poro nga nik ngok sete kuvi Mesaea rreknga Elaeja rreknga propet nen, ko suri sev komok-loli baptaes?” ²⁶ Jon owra lweni tevir, “Inu nomok-loli baptaes tevi nuwi lebbong, ko san ma ni ko pa otur livö renge kami, kami sete kamrongwose. ²⁷ Ngok ni ko ma evi ñernen mawos nga propet nga tuwi nir arwera pivitu suri inu. Ko ni elep asi jer wore inu, ko inu sete numomsawos nurres rragrrag kele re bbong ñejiol vitan ñetlasi tweni dil renge but sen.”

²⁸ Nanu ngel nir arpelari renge Betani, ie oto roroni Jortan, lat nga Jon mok-loli baptaes ren.

Iesu Natu Sipsip se Atua

²⁹ Renge nabong ñinij nen san kele, Jon emteni Iesu mivel mawose vini. Ko owra “Kaplesi, natu sipsip se Atua nga ñila tweni nololien ne iel ngatan! ³⁰ Ngok! Niko ñer nga nomok-suñe suri nga ko, mowra ‘Inu nuwowomu le, nuloli lilane sel sen nga pivivitu surik.’ Ko ni elep wor asi inu, suri ni elik ko pa, mian ko inu ngel mea-iak. ³¹ Inu kele sete nurongwose ñerel bonevis, ko erpok nuvini tweni nupaptaes tevi nuwi nga inu beviseni ni tevi ñeri Isrel nir.”

³² Ko Jon erij se ni owra “Nulesi Neñin ojubbul renge melrin vini erpe wuñer ko esakel jer re ni. ³³ Inu kele sete nurongwose ñerel, ko ni nga mukoni inu mepaptaes tevi nuwi owrai tevik, ‘Mer nga kuplesi Neñin pujubbul pian pisilvi ñilik jer ren, ñernen ko evi ni nga pipaptaes jinibb nir tevi Neñin On.’ ³⁴ Ngok niko inu ñelesi ko nurij sen nga ni ngel ko evi Atua natun mawos.”

Iesu everus lartul nga marivi womu jinibb sen

³⁵ Renge nabong ñinij nen san, Jon otur tevi jinibb sen eru. ³⁶ Ko Jon emteni Iesu mivel, ko owrai tevi jinibb sen nuru, “Koporlesi, Natu sipsip se Atua ngel.”

³⁷ Daron nga jinibb sen nuru morunge nga muwrai mirpok tevi nuru, ko orlingi tweni Jon otur jer ko orvijuri suri Iesu. ³⁸ Iesu erieni emteni nga morvijuri, ko owrai tevi nuru, “Komorpej isev?”

Ko nuru orwerai tevi ni “Rabae (nais ngok renge nale se ñeri Isrel nir owra jinibb nevisvisenien ko), nibeni lat nga kumlik e?”

³⁹ Iesu owrai lweni tevi nuru, “Koporini koporlesi.” Ko nuru orvijuri, oran orlesi lat nga ñilik e. Ko orlik tevi ni ie, suri nat erivriv pa, erpe pirpe mete nial ivij.

⁴⁰ Renge nuru nga eru ngok nga morunge Jon muwra visviseni Iesu tevi nuru ko morvijuri ngok, nuru tuwen nisen ko Antru, Saemon Pita tasin. ⁴¹ Antru evel evan ko eska wowomue Saemon, ni tuwan, ko owrai tevi ni owra “Komru ma nomorlesi Mesaea” (nais ngok renge nale se ñeri Gris nir, arwera Kristo, ko owra puwra ‘Jinibb nga Atua ñirijrij pa nga pukoni nga ñila mauren tevi jinibb nir’). ⁴² Ko ngok Antru eptevi Saemon van ji Iesu.

Ko daron nga Iesu ñilesi, ko owrai tevi, “Nik Saemon, kivi natu Jon. Nik parverus kele nisem Kepas.” Nais ngok renge nale se ñeri Isrel nir owra ñereng ko. Ko nais ngok Pita renge nale se ñeri Gris nir, owra ñereng kele kobbong.

Iesu everus Pilip ko Nataniel porvijuri

⁴³ Renge nabong ñinij kele san, Iesu owra pian kele Galili e. Ko elesi Pilip ko owrai tevi, “Kupini kupvijurik, kupivi jinibb suk.” ⁴⁴ Antru ko Pita, ngaim se nuru ko Betsaeta, ko Pilip kele evi ñeri iok. ⁴⁵ Pilip evel ko elesi Nataniel, ko owrai tevi, “Kem ma namlesi ñer nga Moses

muli suri renge Naul ne nale nesesreien tuwi, ko propet nir kele maruli suri. Nisen ko Iesu ne donasret, Josep natun.”

⁴⁶ Nataniel owrai tevi “O, aro, ejki ma, nik kurrormi renge iok Nasret nanu nga m̄irres san orongwos piplari ren e?”

Pilip owra lweni tevi, ‘Iow, ko kupini kuplesi ta we.”

⁴⁷ Daron nga Iesu m̄ilesi Nataniel mivel mawose vini, ko owra “Kaplesi morok, evi m̄eri Isrel tera san nga sete orongwos p̄ikrekris.”

⁴⁸ Nataniel owra lweni tevi, “Nik kurongwose inu erpese le?” Iesu owra lweni tevi, “Nurongwos wowomu nik ko pa osuw daron nga komok-tur re melve nai pik e, vitunen ko vajin Pilip mia-verus nik.”

⁴⁹ Ngok Nataniel owrai lweni tevi, “O, jinibb nevisvisenien, nik kuvi Atua natun mawos, kuvi Numal se m̄eri Isrel nir!”

⁵⁰ Iesu owra lweni tevi, “Niko suri nga inu mowrai tevim nga nulesim renge melve nai pik, nik kuosuri suri iok wolok kobbong? Ko kurongwos kupa-lesi nanu nga parlelep kele wor parasie ngok.” ⁵¹ Ko Iesu owrai kele tevi ni, “Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, vitunen suri ngel kapa-lesi melrin p̄itp̄ir ko anglo se Atua nir partongsa van mare renge melrin ko parjubbul vini ngatan ji Jinibb Mawos.”

2

Totkoi en san renge Kena

¹ Renge nabong itolin vajin, totkoi en san oto renge Galili, renge ngaim nen san nga nisen Kena. Ko renge iok Iesu tasu sen owomu pa, elik tevir iok. ² Arla nale kele van ji Iesu ko jinibb sen nir parini kele renge totkoi en nen.

³ Mian ko daron nga norro ser musuwsuw renge nanen, ko Iesu tasu sen owrai tevi ni, “Norro ser osuwsuw.”

⁴ Ko Iesu owra tevi vinnen, “Kuwra bololi sev? Mete nial suk mawos nga inu ñemajing ren setewor evini.”

⁵ Mian ko tasu sen owrai tevi jinibb ne majingen ne nanen ne totkoien nir, owra “Kaploli sev tama nga puwrai tevi kami.”

⁶ Ko botel nga marlelep ouwon nga marlolir e nevöt arto ie nga jinibb parjejavöl e, nga mivijuri murrun tera se ñeri Isrel nir. Botel nen nir sisamis murrmurr nga marlelep nga martori nuwi rer ejpari eru rreknga itul.

⁷ Iesu owrai tevi jinibb ne majingen ne nanen ne totkoien, “Kaptevtevangi nuwi van renge botel ngok nir parwun.” Ko nir artevtevangi nuwi van renge botel nen nir arwun saut van mare renge jingor. ⁸ Ko owra lweni kele tevir, “Kaptevangi tweni sopen, kaplai tevi ñer nga mimetmete nanen ne totkoien.” Ko nir arloli erpok. ⁹ Daron nga ñer nga mimetmete nanen ne totkoien mimni rrongvi nuwi nga ñirieni pa mivi norro ngok, ko etaole. Ko errerleng lat nga mivel e vini (ko jinibb ne majingen ne totkoien ma, nir nga martevangi tweni nuwi, arongwose). Ko everus jinibb nga mutotko, ¹⁰ ko owrai tevi, “Aro, jinibb jijle arok-la wowomue norro nga ñirres tevi jinibb nir, arok-mini wowomue, mian ko moro marmini jile musuw, ko arleng suri dilten vajin lat nga muto suri, ko aroka-la nga sete ñirres armini vivitue. Ko nik ma lelingen kumtipatun kula nga ñirres, mijpari lelingen ngel ko kuala nga ñirres jerjer nen oto ore.”

¹¹ Ngel evi nelesien womujnen nga Iesu muloli renge Kena renge ngaim ne Galili san, nga miviseni nosrövien sen. Ko jinibb sen marosuri ni rengen.

¹² Vitunen renge ngel, ko ni evan ngatan e renge Kapaneam, eptevi tasu sen ko tasin nir ko jinibb sen nir, ko arlik nabong evis ie.

Iesu oji tweni jinibb nga markelkel renge Naim On se Atua

¹³ Nanen ne asien, daron nga ñeri Isrel nir marok-rrormi lweni daron nga marivel lingi norongen nga ñisij nga marok-runge Ijip, oruj mori. Ko Iesu otongsa luwi van mare e Jerusalem. ¹⁴ Ko elesi nir nga marwulwule buluk ko sipsip ko wuñer, ko nir nga markelkele nevöt, marsakel renge Naim On loloim. ¹⁵ Ko ni ela dil wowarrensop, ko evirvirenir arto korti lat sansan, ko oji twenir e renge Naim On, tevi sipsip ser ko buluk ser. Ko evatpus tep ser osutapoe van ngatan, ko nevöt ser nir arwera jrar! arwirr sarssarr. ¹⁶ Ko owrai tevi nir nga marwulwule wuñer, owra “Kapla tweni nanu ngok nir! Kapiel tevir, sete kaploli naim se Tata suk pivi lat ne wulwulen se kami!” ¹⁷ Ngok jinibb sen nir arrormi wos nga aruli pa renge Naul On, nga muwrai mirpel, muwra ‘Inu numrreni Naim On som puwokwok tetajer. Norrormien suk eterter tetajer iok, erpe nabb nga ñin re nolok.’

¹⁸ Ko ñeri Isrel nir nga marlelep renge nir arlesi esij ko arwerai tevi ni, “Nelesien sev nga nik kupviseni tevi kem nga nik kures renge kuploli pirpel?” ¹⁹ Iesu owra lweni tevir, owra “Kaplokloksi Naim On ngel, ko nabong ñitul kobbong, ko bosusi raji lweni kele.”

²⁰ Ñeri Isrel nen nir arwera lweni tevi ni, “O, laro, Naim On ngel ela sia ngavöl ivij drromon ouwon (46) nga kem nammajinge rer. Ko nik ma kurongwos kupsusi raji lweni nabong ñitul bbölböl?”

²¹ Ko Naim On nga Iesu musþe suri ngok evi ni kobbong niben, nga Atua pia-loli pimaaur luwi kele re mijen.

²² Vitunen vajin, daron nga ni mimaaur luwi renge mijen,

jinibb sen nir arrorrmí sweri nga ni owrai pa nanu ngel tevir bonevis, ko arosuri Naul On ko nale nga Iesu muwrai tevir.

Iesu orongwose jinibb jikle nir nolor

²³ Daron nga Iesu ñilik renge Jerusalem renge daron ne nanen ne asien, jinibb elep arosuri ni, suri marlesi nelesien nir nga ni mulolir. ²⁴ Ko Iesu sete osurir, suri orongwose jinibb jikle nir nolor. ²⁵ Ko sete emrreni jinibb san puwra tweni suri jinibb kele san, suri ni orongwos pae sev nga marto renge nolo jinibb jikle nir.

3

Iesu ko Nikotemas

¹ Parasi san elik iok, nisen Nikotemas. Evi jinibb san nga milep nga muwowomue ñeri Isrel nir. ² Ñernen mawos evini silveni ji Iesu renge natamupong san. Ko owrai tevi, “Jinibb nevisvisenien, kem namrongwose nik kuvi jinibb nevisvisenien nga kumiel ji Atua vini, suri sete san orongwose puloli nelesien ngel nir nga nik kumlolir ngel, poro nga Atua sete pipitevi ni.”

³ Iesu owra lweni tevi, “Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi nik, poro nga san sete ñiak luwi kele, ko sete orongwos rragrrage pian renge batun vanu se Atua nga pia-vini.”

⁴ Nikotemas owra lweni tevi Iesu, “Ai, jinibb ñiak luwi kele pipese, nga ñitra pa? Sete orongwos pulwi kele van renge depai tasu sen, ko ñiak luwi kele!”

⁵ Iesu owra lweni tevi, “Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi nik, poro nga jinibb sete ñiak luwi renge nuwi ko Neñin On, ko ni sete orongwose pian rragrrag renge batun vanu se Atua. ⁶ Niko, nanu nga ñiak renge niben evi niben kobbong, ko nanu nga ñiak renge Neñin On evi neñin. ⁷ Sete kuptaole nga inu mowrai tevim mirpok

ngok nga nik kuṗiak kele. ⁸ Nik kurongwos kuprunge ling puwuw renge iok jijle nir vini, ko sete kurongwos lat nga m̄itipatun ren vini ko lat nga pian pusuw ren. Erpok kele renge nir nga mariak renge Neṃin On.”

⁹ Nikotemas owra lweni tevi Iesu, owra “Ai, nanu ngel putoe p̄irpok p̄irpese ko?”

¹⁰ Ko Iesu owra lweni kele tevi Nikotemas, “Nik kuvi jinibb ne nevisvisenien se m̄eri Isrel nir, ko suri sev sete kumrongwose nanu ngel? ¹¹ Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi nik, inu nomok-suṗe suri nanu nga morongwose, ko nomok-rij suri nanu nga nulesi metek e. Ko kami sete kamosuri sev nga nuwrai. ¹² Nuwra tweni nanu ne iel ngatan nir tevi kami, ko kami sete kamosuri te. Ko poro bowra vajin nanu ne melrin nir tevi kami, ko kami kaposurir p̄irpese? ¹³ Sete jinibb san otongsa van renge melrin nabong san. Inu kobbong sansan, Jinibb Mawos nga mojubbul renge melrin vini.

¹⁴ Erpe Moses tuwi murr̄loni nuṃet nga marmajing rrongrrongvi e bras re nai san ko musi mutur imare renge lolo merwer, ngok p̄irpok ko renge inu Jinibb Mawos, jinibb nir para-rrulonik. ¹⁵ Renge iok, poro isi tama san pia-osuri inu, m̄ernen pia-lai mauren nga muto tuwi ngok ko wor vini. ¹⁶ Atua emrreni temijpale jinibb ne iel ngatan nir. Ko niko muloli ni mukoni inu, nga m̄esansan mevi ni natun mawos, vini iel ngatan. Ngok poro isi san pia-osuri inu, m̄ernen sete mia-mij, ko pia-la mauren nga muto tuwi ngok vini. ¹⁷ Atua okoni inu Natun mawos vini iel ngatan, sete suri b̄ewer lokloksi jinibb ne iel ngatan nir, ejki, ko b̄ela ma mauren tevir.

¹⁸ Ni nga muosuri inu, setemun Atua mia-wer lokloksi. Ko si nga sete muosuri inu, Atua ewer lokloksi ko pa osuw ngok, suri sete muosuri nise inu nga mevi Atua natun mawos. ¹⁹ Atua ololi erpok suri nanu ngel le: moron

evini pa iel ngatan osuw, ko jinibb sete armerreni te. Armerreni wor nemalik asie moron, suri nanu nga marok-lolir arsi. ²⁰ Jinibb jijle nga marok-loli nanu nga marsij nir arok-ungasi moron, ko ololi sete armerreni parini renge moron. Armetutue moron, arunge moron tumor vaseni nanu nga marsij nga marok-lolir tarto limjer. ²¹ Ko si nga ma muloli sev nga mivi weretunen, okini ko wor renge moron, suri nga emrreni puloli parlesi wos nanu nga mok-lolir nga marres, nga muosuri Atua rer.”

Jon Baptaes owra lilane Iesu

²² Vitunen vajin renge nanu ngel nir, Iesu eptevi jinibb sen nir aran renge Jutia. Ko arlik nabong evis wor iok, ko Iesu ok-paptaese jinibb nir ie. ²³ Jon kele renge daron nen ok-paptaese jinibb nir renge Aenon mori Salim, suri nuwi elep renge iok. Ko jinibb nir aranan ji Jon ie, ko ok-paptaes nir iok. ²⁴ Suri renge daron nen setewor arlingi Jon renge naim ne nekaien.

²⁵ Renge iok Jon jinibb sen sopor ko m̄eri Isrel san arsupuṣe suri murrun ne lalosen, erpese nga jinibb san orongwos puwokwok renge no Atua. ²⁶ Mian ko arini ji Jon arwerai tevi, “Jinibb nevisvisenien, kuplesi m̄er nga bonevis nga miptevim nga iokwan renge devje nuwi seser van luwi Jortan nga e, nga nik kumrij sen. Ni le ngel mok-paptaes jinibb nir renge nuwi seser. Jinibb p̄etp̄eti arinini jin.”

²⁷ Jon owra “Erres kobbong. Sete jinibb san orongwos puloli majingen san poro Atua sete mukoni twenie. ²⁸ Kami bonevis nga, kamrongwose nga inu mowra inu sete nuvi Mesaea. Atua okoni wowomu inu ko ma renge ni, vitunen ko ni pia-vini.” ²⁹ Ko Jon otuw kele nale ngel, owra “Jinibb san nga puwra p̄ilesi nesevin san, ko poro puwra pian mun lat san, ko p̄ilngi selen san nga pimetmete nesen sen sopen pijpari nga pia-luwi. Ko

vinnen evi pa sen ko. Ko selen ngok, daron nga murnge drrela ñnennen mivini, ko eir elep, sete orongwos purnge ñisij e. Ko erpok ko, inu neiren suk elep temijpal vajin. ³⁰Ni pian mare jerjer, ko inu bean ngatan jerjer renge ni.”

Ni nga mivel renge melrin vini

³¹ Ni nga mujubbul mare renge melrin vini, ean mare jerjer renge jinibb nir. Ko ñner nga miplari bbong renge iel ngatan evi pa jinibb ne iel ngatan, ko ok-suñe suri bbong nanu ne iel ngatan nir. Ni nga ma mujubbul mare renge melrin vini, ni an mare jerjer ko wor renge jinibb nir. ³² Ni ok-suñe sev nga ni murnge ko ñmilesir re meten. Ko sete ma jinibb san ea-osuri rragrrage nanu nga muwrai ngok nir! ³³ Ni nga ma muosuri sev nga inu mowrai eviseni vajin nga Atua nale sen arivi weretunen. ³⁴ ÑMer nga Atua mukoni, ni ok-suñe suri nale se Atua, suri Atua elai Neñnin On sen tevi ni owun saut rrese. ³⁵ Tata emrreni Natun, ko ela nanu jijle tevi, elngir renge nevren. ³⁶ ÑMer nga muosuri Natun elai pa mauren nga muto tuwi ngok vini. Ko ñner nga sete muosuri Natun sete mia-la mauren nga muto tuwi ngok vini. ÑMernen lolaren se Atua oto malum ren.

4

Iesu erij tevi nesevin Sameria

¹⁻² Ko mian ko Parasi nir arunge nga Iesu jinibb sen nir milep ñmiasie Jon vajin, ko nga Iesu mipaptaese jinibb milep ñmiasie Jon. (Ko ewretun, Iesu sete epaptaese jinibb nir, ejki, ko jinibb sen kobbong nir arok-paptaese jinibb nir.) ³ Ko daron nga Iesu murongwose nga Parasi nir arunge pa nga ni jinibb sen milep miasie Jon, ko niko muloli ni mivel lingi Jutia, ko mulwi keke van re Galili e.

⁴ Ko renge nivelen sen, evel otvi sise ñeri Sameria nir.
⁵ Ngok, evini renge Sameria ngaim nga welwelili nen san nga nisen Saeka, morie orsel nga Jekop ñilai tuwi tevi natun Josep. ⁶ Renge ie evi lat nga Jekop ñili nuwi sen ren. Ko Iesu ornge lengleng esij renge nivelen sen, ko evini esakel mori jeli nuwi nen. Erpe evi levial mawos, mete nial esngavöl drromon eru.

⁷ Mian ko nesen Sameria san evini nga pitvangi nuwi ie. Ko Iesu owrai tevi vinnen, “Kupla nuwi ngok sapon tevik bemni.” ⁸ (Renge daron nen jinibb sen nir arivel pa aran ngaim e parwuli nanen ser sapon.)

⁹ Nesen Sameria nen etaol ko owrai lweni tevi, “Erpese nga nik kumivi ñeri Isrel, ko kumngoni nuwi nga kupmini tevi inu, nga mevi nesen Sameria?” (Ñeri Isrel sete arok-korti tevi ñeri Sameria nir.)

¹⁰ Iesu owra lweni tevi vinnen, “Poro nga nik kuprong-wose nelaien se Atua nga ñilai, ko isi le nga muwrai tevim nga kupla nuwi tevi pimni, ngok nik kurongwos kupngoni ni ñilai nuwi nga nik vajin kupmini. Ko kupmaur tuwi ngok vini rengen.”

¹¹ Vinnen owra lweni tevi Iesu, “O, ko nanu san ejki iel nga nik kuptevangi nuwi e, ko nuwi ngel evan ngatan lengleng. Ko renge nuwi ne mauren nga tuwi ngok vini nga nik kumwera kuplai ngok, kuplai ngabe ko? ¹² Ñirtera se kerr Jekop, ni le eli nuwi ngel; ni ko natun nir ko buluk sen nir armini nuwi ngel. Ko ni ko elai tevi kem. Ko erpese, nik kulep asi wore ni?”

¹³ Iesu owra lweni tevi, “Isi nga pimni nuwi ngel, pian ko purnge kele kobbong nolon pimesmes. ¹⁴ Ko isi nga ma pimni nuwi nga inu bea-lai tevi, ni sete nolon miamemes kele mun. Nuwi nen nga ñelai tevi nen pia-irpe

mete nuwi nga muwowosi renge ni, ko pia-lai mauren nga muto tuwi ngok vini.”

¹⁵ Vinnen owrai tevi ni, “Numal, kuplai nuwi nen tevik bemni, ko puloli nolok sete pimesmes kele, ko sete bevini kele mun betvangi nuwi iel.”

¹⁶ Iesu owra lweni tevi vinnen, “Kupan kupveruse diwen som pivini, ko nik kele kupluwi vini.” ¹⁷ Vinnen owra lweni tevi Iesu, “Ejki ma, diwen suk ejkie.”

Ko Iesu owra lweni tevi, “Kuwretun renge kumwerai mirpok, diwen som ejkie. ¹⁸ Suri nik diwen som nga renge sel elim kis, ko ñer nga nik kumlik jin lelingenok sete evi diwen som. Kuwretun ko wor renge kumwerai mirpok.”

¹⁹ Vinnen owra lweni tevi, “Numal, nurnge nibek nen nga nik kuvi propet san. ²⁰ Birtera se kem nga tuwi nir arok-lotoe Atua renge botwen nga ngel, ko kami ñeri Isrel nir kamok-wera renge Jerusalem ko wor evi lat nga jinibb parlotoe Atua rengen.”

²¹ Iesu owrai tevi vinnen, “Vinel, kuposuri inu, mete nial nen evini nga kami setemun kaplotoe Tata renge botwen nga ngel, rreknga renge Jerusalem. ²² Kami ñeri Sameria nir sete kamrongwose Atua nga kamlotoe, ko kem ñeri Isrel namlotoe Atua nga namrongwose. Suri sel nga jinibb pila mauren eplari ji ñeri Isrel nir kobbong. ²³ Mete nial nen evini ko eplari lelingen ngel, nga jinibb nga marweretun marlot, parlotoe Tata tevi neñin ko weretunen. Tata epej loten nga mirpok ko, nga parlotoe ni rengen. ²⁴ Atua evi Neñin, ko jinibb nga marlotoe ni parlotoe ni ko wor tevi Neñin ko weretunen.”

²⁵ Nesevin owra tevi ni, “Nurongwose nga Mesaea, nga pia-la mauren tevi jinibb nir, pia-vini ko wor ko pia-wera visviseni nanu jijle tevi kerr.”

²⁶ Iesu owra lweni tevi vinnen, “Inu nen le pa ngel nga ñerij tevim ngel, inu nuvi ñernen.”

²⁷ Renge daron nen mawos Iesu jinibb sen arlulwi vini. Ko artaole nga marlesi Iesu mok-rij tevi nesevin san. Ko sete nir san osusi tevi vinnen, “Kupej sev le?”, rreknga puwrai tevi Iesu, “Erpese kumrij tevi nesevin ngok?”

²⁸ Ko nesevin nga elngi tweni botel sen esiri jer, ko owlu suri sel olwi van ngaim nga milep ser e, ko owrai tevi delung ne ie nir, ²⁹ “Lartul, kapini kaplesi ta jinibb san ni le, ñnernen owra jijle nanu nga nomok-lolir nir. Rreknga ñnernen evi Kristo le?” ³⁰ Ngok jinibb nga renge ngaim nen nir arivel tweni aran jin arlesi.

Iesu ela nale rrongrrongvi ne numös

³¹ Renge daron nen jinibb sen nir arveruse ni, arwera “Numal, kupini mun kuþaan spon.”

³² Ko ni owrai tevir, “Nanen suk nga borroi oto wore nga kami sete kamrongwose.” ³³ Suri muwrai mirpok ngok, ko jinibb sen nir arwerwera lululweni nir e, “Rrekma jinibb san ela nanen tevi ni nga purroi?”

³⁴ Ko Iesu owra lweni tevir, “Kami sete kamrongwose nanen suk. Nanen suk evi nga ñbemajing jile marongen se Atua nga mukoni inu vini, bololi jijler.

³⁵ Kami kamok-wera, ‘Navöl ivij ojpon malum mian ko daron ne numös pia-vini.’ Ko kaplesi, inu nuwrai tevi kami, kapkulu ta imare kapmeteni naut ne orsel nir. Arkur arow jile, arviter partawer. ³⁶ Ñer nga mok-tawe wenen ne numös ok-la nowlin. Ko ok-ser kortoni wenen nir, ngok erpe jinibb nir nga paran renge mauren ne tuwi ngok vini. Puloli nuru korti, ñner nga mok-jijreni ko ñner nga mok-tawe, porir kokorti. ³⁷ Naul On owra, ‘San purwi naut ne orsel, ko jinibb ñminij pia-tawe wenen ren vajin.’ ³⁸ Inu nukoni kami kaman renge naut ne orsel nga kami sete kamruwir, ko kamok-tawe wenen rer vajin. Jinibb

ĩniniƚ nir arpelak nga maruwi naut nen nir, ko kami vajin kama-van kamtawe nawone wenen rer.”

Meri Sameria elep arosuri Iesu

³⁹ Jinibb ne ngaim nen elep arosuri Iesu vajin, suri reŋge nale se nesevin nga muwrai tevir ngel, ‘Owra nanu jijle nga nomok-lolir’. ⁴⁰ Daron nen nga ĩmeri Sameria marini jin nen, arngoni tertere ni nga ni pilik mun tevir. Ko ni elik mun tevir ie nabong eru kele. ⁴¹ Ko reŋge ĩmilik tevir ie, nir elep kele wor arosuri ni reŋge marunge nale sen nir. ⁴² Ko lartul nen nir arwerai tevi nesevin nen, arwera “Lelingen ngel kem namosuri, sete suri nga nik kumwerai tevi kem, ko suri kem wor namrunge nale sen nir nga muwrai. Ko namrongwose ni evi ĩmer weretunen nga pia-lai mauren tevi jinibb ne iel ngatan nir.”

Iesu ololi natu numal san erres luwi

⁴³ Iesu elik ie Sameria ejpari nabong eru asi osuw, ko evel kele van sisen e Galili. ⁴⁴ Ko ni owra tweni wowomue pa reŋge nale sen, “Mer nga mivi propet, ko jinibb ne sisen nir sete arok-osuri ni.” ⁴⁵ Ko daron nga mivini mijpari lweni Galili e, jinibb ne ie nir artur terai, suri marlesi nanu nga mulolir reŋge Jerusalem reŋge daron ne nanen ne asien; suri nir kele arini reŋge nanen nen.

⁴⁶ Mian ko Iesu olwi kele vini Kena e, nga mivi ngaim nga welili ne Galili san, lat nga bonevis ĩmirieni nuwi rres mivi norro e. Ko jinibb nga milep san elik iok. ĩmernen natun emsi, ko ematur jer wor Kapaneam. ⁴⁷ ĩmernen daron nga murŋge Iesu mivel lingi pa Jutia mivini reŋge Galili e, ko ean jin ko ongoni ni, owra pipatevi poran ngatan Kapaneam, puloli natun pilirres luwi. Suri otomori pa pimij. ⁴⁸ Iesu owrai tevi ĩmernen, “Aro! Poro nga sete kaplesi nelesien nir, sete kama-osuri rragrrage te.”

⁴⁹ Jinibb nga milep nen owra “Numal, wurru, kupini wor pingavil puwomu, vitunen ko poro natuk pia-mij vajin!”

⁵⁰ Ko Iesu owra lweni tevi, owra “Kupiel. Natum emaur pa.” Ko m̄nernen osuri nale nga Iesu muwrai, ko evel osri lweni sel olwi.

⁵¹ Ko daron nga musri lweni sel mulwi van ngatan e Kapaneam, ko jinibb ne majingen sen sopor arivel tersele ko arsewute renge sel, ko arwerai tevi, “Ai, natum erres luwi pa!”

⁵² Ko ni osusi tevir, owra “Momsawos mete nial sev nga ni m̄itipatun m̄irres luwi ren?” Ko nir arwera lweni tevi, “Momsawos mete nial sansan renge miniv levial, mesien dowalul elinglingi ni.” ⁵³ Tata sen orongwose evi mete nial mawos nga Iesu muwrai ko tevi ni rengen, ‘Natum emaur pa.’ Ko ni osuri, ko nir jijle nga marlik renge naim sen nir kele arosuri. ⁵⁴ Ngel evi nelesien erwen nga Iesu muloli daron nga mivel lingi Jutia ko mivini Galili e.

5

Iesu ololi jinibb san erres luwi renge nuwi ne Betsaeta

¹ Vitunen renge nabong ngel, ko nanen san se m̄eri Isrel nir vajin, ko Iesu otongsa evan Jerusalem e. ² Ko renge iok Jerusalem, nuwito san oto ren nga mubbun rrerrale. Renge nale se m̄eri Isrel nir, nisen ko Betsaeta. Evi lat ne lalosen, ko oto mori metali san renge naworr nga m̄irrale Jerusalem nga marveruse metali ne sipsip. Lat nen, naim salsal elim artur ren. ³ Ko renge iok renge naim salsal ngok nir, jinibb elep nga elep temijpal armatur rer, nir ngok armesi e mesien lele nir. Nir sopor meter arrorr, nir sopor arivi naroj, nir sopor devje niber armij. Ko arok-tiriv tera nuwi nen p̄iterringring. ⁴ Suri nabong sapon anglo ok-jubbul vini ngatan ok-siksikeni nuwi nen, ko isi

nga puwowomu van reнге nuwi ngatan, ñnernen ko erres reнге mesien sev nga ni mimsi ren. ⁵ Renge ie jinibb san nga mimsi sia ngavöl itul drromon owil (38). ⁶ Daron nga Iesu ñilesi mimatur, ko orongwose nga mesien ngok ololi wor tuwi ko. Ko owrai tevi, “Nik kumarong kuprres?” ⁷ ÑMer nga owra lweni tevi, “Numal, inu sete jinibb nga ðuwosik van reнге nuwi otoe. Moro daron nga nuwi ñmiterringringe, ko mowun tweni nga ban, ko jinibb ñminij san ojubbul womu van ngatan reнге nuwi.” ⁸ Ko Iesu owrai tevi, “Kupmera kupuni milngom ko kupiel!” ⁹ Daron nen mawos ko pa, ñnernen erres luwi. Ko oni milngen ko evel.

Renge nabong nen evi nabong on mawos. ¹⁰ ÑMeri Isrel nga marlelep nir arwera tevi ñmer nga ñmirres luwi nga, “E, lelingen evi nabong on, sete omomsawos reнге devjen ne nale nesereien nga nik kupuni milngom ko kupiel!”

¹¹ Ko ni owra lweni tevi nir, owra “ÑMer nga wor muloli inu ko ñmerres luwi owrai tevik, ‘Kupuni milngom ko kupiel.’”

¹² Ko nir arsusi lweni kele tevi, arwera “Ia, ko isi ko nenen nga muwrai tevim nen, ‘Kupuni milngom ko kupiel?’” ¹³ Ko ñmer nga ñmirres luwi sete orongwose isi ko ñnernen, suri delung elep ðelak ie. Ko Iesu kele evel tilper ko evel pa van lat ñminij e.

¹⁴ Mian ko vitunen vajin sopen, Iesu otor sweri ñnernen reнге Naim On se Atua. Ko owrai tevi, “Kuplesi, kures pa ngok. Ko sete kuploli kele mun nololien, suri nanu nga tia-sij temijpal san tia-asi mesien som ngok tia-loli kele nik.”

¹⁵ Ko ñmer nga eivare ko evan ji ñmeri Isrel nen nir, ko owrai tevir, “Iesu le nga muloli inu ñmerres luwi nga.”

¹⁶ Ngel ko ololi nga ñmeri Isrel nen nir marmerrreni pararrurr otot tevi Iesu, suri ololi nanu ngok re nabong on.

¹⁷ Ko Iesu owra lweni tevir, “Tata suk emajing tetajer erpok sete omosi, ko niko inu m̄emajing, sete bomosi.”

¹⁸ Renge muwrai mirpok ngok ko, ololi m̄eri Isrel nen nir arpej kele wor renge ni sel nga parevji pini ni rengen, sete suri kis nga mutor oti nabong on, ko suri kele nga muwra Atua evi ni Tata sen mawos, erpe ololi ni osorsan tevi Atua.

Derteren se Atua Natun

¹⁹ Iesu owrai kele tevir, “Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, sev nga m̄elesir Tata suk mok-lolir, ko niko inu nomok-lolir. Inu sete nurongwos bololi nawone nanu pisan, ejki. Sev nga Tata mok-lolir kobbong, ko inu kele nomok-lolir. ²⁰ Suri Tata emrreni inu, ni natun, ko eviseni nanu jikle nga ni mok-lolir tevi inu. Ko pia-viseni kele wor renge inu majingen nga wor paralep parasie nga ngel, nga parloli kami kapa-taoler. ²¹ Erpe Tata suk muloli jinibb nga marmij nir armaur luwi kele renge mijen, inu kele berpok, ko bela lweni mauren tevi si nga memrreni. ²² Tata suk sete owra suri lat nga puto suri tevi jinibb san, ko elngi majingen ngok oto renge inu nevrek. ²³ Niko puloli jinibb nir parosuri inu, nga mevi ni natun mawos, pirpe nga nir marosuri inu Tata suk. M̄er nga sete muosuri inu te mijki, ni sete osuri Tata suk nga mukoni inu, ejki.

²⁴ “Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, m̄er nga murnge nale suk, ko muosuri Tata suk nga mukoni inu, elai pa mauren nga muto tuwi ngok ko vini. Atua setemun orongwos putor vitrangi, ko asi ko pa renge mijen ean renge mauren. ²⁵ Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, lelingen ngel mete nial nen evini nga jinibb nga marmij nir parunge drrela inu nga mevi Atua natun mawos; ko jinibb nga marmurronge inu, nir kele parla mauren. ²⁶ Erpe Tata suk esansan bbölbööl kobbong evi batu mauren, ko erpok elai tevi inu nga inu kele

besansan bbölböl bevi batu mauren. ²⁷ Tata suk ela derteren tevik nga inu bowra lilane lat nga puto suri renge jinibb nir, suri inu nuvi Jinibb Mawos. ²⁸ Kami sete kaptaole nanu nga mowrai ngel, suri mete nial nen evini nga jinibb nga marmij nir para-runge drrelak ²⁹ ko para-ivare renge dobbir. Ko nir nga marok-loli nanu nga marres nir bonevis parmaur luwi ko paran renge lat ne mauren. Ko nir nga ma marok-loli nanu nga marsij nir bonevis paran renge lat ne norongen nga m̄isij.

³⁰ “Inu sete nurongwos bowra nawone lat nga puto suri tevi jinibb san renge inu derteren suk, ejki rres nawon. Nanu jijle nga nomok-werai, nurnger ko wor ji Tata suk. Ko nanu nga mowrair arivi weretunen, suri sete nomok-loli marongen suk, ko nomok-loli ma marongen se ni nga mukonik.

³¹ “Poru inu berij se inu lweni bbong, nale suk ngok sete evi weretunen. ³² Inu ngel, jinibb m̄inij san erij se inu. Ko inu nurongwose nale sen nga m̄irij se inu ren evi weretunen. ³³ Bonevis nga kami kaman ji Jon Baptaes, kami kamsusi rongornge tevi ni, ko ni owra tweni weretunen tevi kami. ³⁴ Inu nomok-rij erpok ngok, sete suri nubibto re nale se jinibb san, ejki. Inu nomok-wera nanu ngel nir arirpel nga puloli kami kapasi van re mauren. ³⁵ Jon evi nasul san nga mimor, moron m̄irinrin wowomu bonevis; ko kami kañir, kammarong kaplesi nasul sen. Ko ngok oto bbong omrrol. ³⁶ Ko inu nanu kele san nga m̄irij suk otoa. Nenen elep asie wor nga Jon ngok, nenen evi majingen nga Tata suk m̄ilair tevik nga inu bemajing rer, bololi jijler. Majingen jijle nga mololir ngok nir arij se inu nga Tata suk okoni inu. ³⁷ Ko Tata suk nga mukoni inu, ni kele erij se inu. Ko sete kami kamrunge drrelan renge nabong san, rreknga kamlesi niben renge nabong san. ³⁸ Nale se ni sete kami kamlair

kamtörir renge nolo kami nir, suri sete kamosuri inu, nga ni mukonik. ³⁹ Kami kamok-pejpej sel renge Naul On, ko kamok-wera kami kamok-la mauren nga muto tuwi ngok vini ren. Ko Naul On nen kele erij se inu kobbong, ⁴⁰ ko kammusus kapini jik ko puloli kapla mauren.

⁴¹ “Sete numrreni jinibb nir parsurövi inu, ejki. ⁴² Ko inu nurongwose renge kami ngok, sete kamok-la merrenien se Atua kamok-tori renge nolo kami nir. ⁴³ Inu nuvini renge nise Tata suk, ko kami sete kamtekai inu. Ko poro ma jinibb ñinij san pivini renge ni kobbong nisen, ni ko ma kaptekai. ⁴⁴ Ngok kami kaposuri pirpese, suri kami kamok-lila lululweni nosrosrövien renge kami kobbong, ko sete kamok-pej nosrövien nga mivel ji Atua nga ñisan kis mivini. ⁴⁵ Sete kami kaprrormi nga kapwera inu bowowra tweni kami tevi Tata suk, pijki. Moses nga mivi ñer nga kami kamosuri, ko ni ko pia-wowrai tweni kami. ⁴⁶ Poro pivi weretunen nga kami kamosuri Moses, ko ngok kami kaposuri inu ko, suri ni oli suri inu kobbong. ⁴⁷ Ko suri kami sete kamosuri nale se Moses, ngok kaposuri nale suk nir pirpese?”

6

Iesu owngani jinibb evi nuvasngavöl valim (5000)

¹ Vitunen renge ngel, Iesu evel rujruj kele evan renge devjen ne nuwito ne Galili, nga nisen ñinij nen marwera nuwito ne Taepirias e. ² Ko meling jinibb nga milep arvijuri arini jin, suri marlesi nelesien sen nir nga mulolir renge nir nga marmesi. ³ Ko Iesu otongsa van mare renge botwen san, ko elik tevi jinibb sen nir ie. ⁴ Renge daron nen, nanen ne asien se ñeri Isrel nir dabbuen nen oruj mori.

⁵ Daron nga Iesu muklu tawij, ko ñilesi meling jinibb nga milep marinini jin renge ie. Ko owrai tevi Pilip, “Kerr

rrapwuli niv ngabe nga delung jinibb nga marinini ngel parurroi?" ⁶ Owrai erpel, owra bbong purrowrrowe Pilip ko ren. Suri ni orongwos pae sev nga ni pia-loli.

⁷ Pilip owrai lweni tevi, "Nevöt pivi pungut pivaru (200) kis ngok puwelili kele kobbong, sete pivter malum pivi nowli niv nga parurroi e; nir sisamis parurrurro bbong beblen ko."

⁸ Ko san kele renge jinibb sen, nga nisen Antru, Saemon Pita tasin, owrai tevi ni owra ⁹ "Nanwarreng san ni le ielan otori niv wowarreng nga marloli bale e elim, ko nai wowarreng eru. Ko erpese, jinibb ngok nir elep ko wor."

¹⁰ Ko Iesu owra "Kaploli jinibb nir parlik ngatan." Ko renge ie mösmös elep ren; ko jinibb nen nir arlik ngatan. Ko norman nga marlelep kis kobbong nir totoklai ejpari nuvasngavöl valim (5000). ¹¹ Iesu ela niv nen nir, ko owra erres tevi Atua surir. Ko owjuwje tevi jinibb nir nga marlik iok; ko ololi erpok kele renge nai nga wowarreng nga nuru. Ko nir jijle arla nanen evter nir erpe marmerreri. ¹² Ko daron nga maraan jile vajin musuw, ko Iesu owrai tevi jinibb sen nir owra "Kapsere lweni bebje nanen nir nga marurro linglingir marjipon, sete sopen parsij nawon." ¹³ Ko nir aran arsere kortoni bebjen nga marurro linglingir renge niv nga elim wowarreng nga, ko arsongnir renge narr esngavöl drromon eru arwun saute. ¹⁴ Ko daron nga delung nen nir marlesi nelesien nga muloli, ko arwera "Merel evi propet nen weretunen le pa nga marwera pia-vini iel ngatan!" ¹⁵ Iesu ornge renge niben nen, orongwose nga parini paron tertere ni nga pivi numal ser. Ko ni evel esan evan renge botwen e.

Iesu evel renge mare ne nuwi

¹⁶ Renge daron nga nat mirivriv e vini, ko jinibb sen nir arjubbul van ngatan e renge nuwito. ¹⁷ Ko aran

arsa reнге drrav, ko arwolu otvi nuwito, arluwi kele van Kapaneam e. Ko natopong pa vini, ko Iesu setewor evini jir. ¹⁸ Ko ling serser nga milep san etewut vini, ko ololi nuwito obburbbur. ¹⁹ Ko jinibb sen arsu erpe ningaw evi nuvasngavöl valim (5000) rreknga vawon (6000) pa osuw, ko arlesi Iesu mivel reнге mare ne nuwito vini, evini mori reнге drrav. Ko nir aririr lengleng. ²⁰ Ko Iesu owrai tevir, “Inu lebbong, sete kapmetutu!” ²¹ Ko nir armarong vajin p̄isa parengeni reнге drrav. Ko drrav evesan rrese ejpari ngaut lat nga marwera paran ren.

Delung arpej Iesu

²² Mevinen jinibb delung nga martur jer reнге devje nuwito arlesi nga drrav sansan bbong nga mutur reнге devje nuwito, ko arongwose nga Iesu sete m̄isa tevi jinibb sen nir mijkie, ko arsan kis bbong arsa ko arwolu. Ko arrormi Iesu ni ko malum iok sopen. ²³ Drrav m̄inij sopor ne Taepirias arwolu veut morie lat nga meling jinibb nga milep marurroi niv e nga Numal muwra erres rer womu tevi Atua, ko vitunen ko mara-urroir.

²⁴ Ko mian ko meling jinibb ngok nir marlesi nga Iesu mijki iok, ko jinibb sen kele nir, ko ngok arla kele drrav sopor arwolu kele arini Kapaneam e, arpej Iesu.

Iesu niv ne mauren

²⁵ Daron nga delung martor sweri ni reнге devje nuwito e, ko arwera tevi, “Jinibb nevisvisenien, kuvini iel e seveling le?”

²⁶ Ko Iesu owra lweni tevir “Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, kampej inu sete suri kamrongwose suri nelesien suk nir, ko suri kamrro niv, ko kamup e mirpe nga kammerreni. ²⁷ Sete kapmajing tweni nanen nga mian ko p̄isij, ko kapmajing tweni nanen nga pia-la mauren nga

puto tuwi ngok vini tevi kami, nga inu Jinibb Mawos bealai tevi kami. Atua elngi nabil ne derteren nen pa renge inu.”

²⁸ Ko nir arsusi tevi ni, “Kem nabloli sev ko, evi nga nammajing majingen se Atua?” ²⁹ Iesu owra lweni tevir, “Ngel le evi majingen se Atua, nga kami kaposuri inu, nga ni mukonik.”

³⁰ Ko nir arwerai tevi ni, “Nelesien sev nga nik kupviseni nga kem nablesi, ko nabosuri nik? Kuploli majingen sev? ³¹ Tata se kerr nir arurroi mana renge lolo merwer, erpe nga maruli renge Naul On, ‘ni ela niv ne melrin tevir arurroi.’”

³² Iesu owrai tevir, “Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, Moses sete ela niv ne melrin weretunen tevi kami. Tata suk ko ma ok-la niv ne melrin weretunen tevi kami. ³³ Ni nga mivel renge melrin vini iel ngatan evi niv se Atua, ko ok-lai mauren tevi iel ngatan.”

³⁴ Ko nir arwerai tevi ni, “Numal, kopok-la niv nen ko pa tetajer tevi kem.”

³⁵ Ko Iesu owrai tevir, “Inu nuvi niv ne mauren. Mer nga pivini jik, numer sete orongwos piaji kele; ko mer nga muosuri inu, ni sete purnge nolon pimesmes kele mun. ³⁶ Ko nuwrai tevi kami, kami kamlesi mete kami e inu, ko sete kamosuri inu te. ³⁷ Jinibb nga Tata mlair tevik parini jik ko wor; ko mer nga mivini jik, setemun numa-oji tweni, ejki. ³⁸ Suri inu nuvel renge melrin vini iel ngatan, ko sete nuvini tweni nga bololi marongen suk, ko nuvini tweni nga bololi marongen se ni nga mukoni inu. ³⁹ Ngel ko evi marongen se Tata nga mukoni inu, nga jinibb jikle nga mlair tevik, sete botor jabble san pijijki, bea-loli parmaur luwi kele renge nabong nga vitunen. ⁴⁰ Ko ngel le evi marongen se Tata suk, nga jinibb jikle nga marlesi Natun ko marosuri ni, parla mauren nga muto

tuwi ngok vini. Ko inu bea-loli parmaur luwi kele renge nabong nga vitunen.”

⁴¹ Ko ñeri Isrel nga marlelep nir arlolare renge Iesu muwrai mirpok, nga ni evi niv nga mivel renge melrin vini, ko arok-rij latlat malum bbong suri. ⁴² Ko arwera “Po, ñerel evi bbong Iesu le ngel, nga tata sen ko tasu sen rramrongwose nuru. Ni mivi bbong natu Josep! Ko erpese le ni muwra mivel renge melrin vini?”

⁴³ Iesu owra lweni tevir owra “Sete kaplolar kapok-supsupe lululweni malume pirpok renge kami lweni. ⁴⁴ Sete jinibb san orongwose pivini jik, poro bbong Tata suk nga mukonik ko pirvei ni vini jik. Ko inu bea-loli pimaur luwi kele renge nabong nga vitunen. ⁴⁵ Propet nir aruli renge Naul On erpel, ‘Atua pia-visvisenir’, ko jinibb jijle nga murnge Tata ko murongwose nanu vajin, pivini jik ko. ⁴⁶ Sete jinibb san elesi Tata renge nabong san. Ni nga bbong mivel ji Atua ko, ni kobbong elesi Tata. ⁴⁷ Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, ñer nga muosuri inu ela mauren ne tuwi ngok ko pa vini. ⁴⁸ Inu nuvi niv ne mauren. ⁴⁹ Tata se kerr nga tuwi nir arurroi mana renge lolo merwer, mian ko armij. ⁵⁰ Ko ngel evi niv nga mivel renge melrin vini iel ngatan, nga poro jinibb san purroi, ko sete pimij. ⁵¹ Inu ngel nuvi niv ne mauren nga mevel renge melrin vini. Poro jinibb san purro niv ngel, ni pimaur tuwi ngok vini. Niv nga inu ñelai pivi mauren ne iel ngatan, evi inu nibek.”

⁵² Ñeri Isrel nen nir arlolar vajin, ko arsususi lululweni tevir, arwera “Ñerel ñila niben tevi kerr pirpese nga kerr rraproi?”

⁵³ Iesu owrai lweni tevir, “Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, poro nga kami sete kaproi nibe Jinibb Mawos, ko kami sete kapmini drran, ko ngok mauren sete oto renge kami. ⁵⁴ Ko isi nga murro nibek, ko mimni drrak,

ela pa mauren nga muto tuwi ngok ko vini. Ko niko inu bea-loli pimaur luwi kele renge nabong nga vitunen. ⁵⁵ Suri nibek evi nanen weretunen, ko drrak evi minminen weretunen. ⁵⁶ Mer nga murro nibek ko mimni drrak, ni elik renge inu, ko inu nulik renge ni. ⁵⁷ Erpe Tata nga mimaur tuwi ngok vini mukoni inu, ko inu numaur renge Tata, erpok kele mer nga murroi inu nibek, ni pirpok ko, pimaur renge inu. ⁵⁸ Ngel evi niv nga mivel renge melrin vini iel ngatan. Sete erpe mana nen nga tata se kerr marurroi tuwi, ko mian ko marmij bbong. Mer nga murroi niv ngel pimaur tuwi ngok vini.” ⁵⁹ Owra nanu ngel nir renge naim kortien ser daron nga mivisviseni renge Kapaneam e.

Nale ne mauren ne tuwi ngok vini

⁶⁰ Nir elep renge jinibb sen nir daron nga marunge nale sen ngel e, ko arwera “Nevisvisenien sen ngel eterter temijpal, isi ko orongwos pumurrarronge?”

⁶¹ Iesu ni lweni orongwose nga jinibb sen nir arunge esij renge nanu nga muwrai ngok, arwerwera malum bbonge renge nir lululwi bbong. Ko owrai tevir, “Nale welel lebbong olokloksi kami? ⁶² Ko pirpese ko vajin poro kami kaplesi Jinibb Mawos pisa tongsa luwi van mare renge lat nga mlilik e tuwi? ⁶³ Ne min ko evi nga mlilai mauren, niben sete orongwos puloli nanu pisan. Nale nga mowrair tevi kami arivi ne min ko armaur. ⁶⁴ Niko renge iok, kami sopor sete arosuri.” Suri Iesu orongwos wowomue pa siko nir nga sete marosuri, ko siko nga pia-te kai kerasi ni.

⁶⁵ Ko Iesu owrai kele: “Renge murrun ngok ko muloli nga inu mowrai tevi kami, Sete jinibb san orongwose pivini jik, poro nga bbong Tata suk ko pimarong.” ⁶⁶ Ngok suri iok ngok ko, ololi jinibb sen elep arlulwi, setemun arpitevi ni. ⁶⁷ Ko Iesu owrai tevi jinibb sen nir esngavöl drromon eru, “Erpese, kami kele kapluwi kapiel?”

⁶⁸ Ko Saemon Pita owra lweni tevi, “Numal, naban ji si kele e ko mun? Nik ko pa kutori nale ne mauren nga muto tuwi ngok vini! ⁶⁹ Kem namosuri ko namrongwose nga nik kuvi Jinibb On se Atua.”

⁷⁰ Iesu owrai lweni tevir, “Sete inu nutobbobbue kami nga esngavöl drromon eru ngok? Ko san renge kami evi demij!” ⁷¹ Owra suri Jutas, natu Saemon Iskariot, san renge nir esngavöl drromon eru nga pia-te kai kerasi ni.

7

Iesu tasin nir sete arosuri ni

¹ Vitunen renge nanu ngel, Iesu otutur suri renge Galili. Sete emrreni pian pututur renge Jutia, suri ñmeri Isrel nga marlelep nir armerreni parevji pini. ² Ko nabong ne nanen ne devji se ñmeri Isrel nir oruj mori. ³ Ko Iesu tasin nir arwerai tevi ni, arwera “Kupiel lingi iel, kupan Jutia e, puloli nga jinibb som nir kele parlesi majingen som nga komok-lolir. ⁴ Poro jinibb san pimrreni putur limjer, sete orongwos ñimajing silsilveni te. Poro kuploli nanu ngel nir, kupviseni wor nik lweni ko tevi jinibb jikle nir!” ⁵ Arij erpok suri nir, nga marivi tasin mawos wor nir, nir kele sete arosuri ni.

⁶ Ko Iesu owrai tevir, “Daron suk setewor evini. Kami ma daron jikle evi pa se kami ko nir. ⁷ Jinibb nir sete arongwos parungasi kami. Ko inu ma arungasik, suri mowra tweni majingen ser nga marsij. ⁸ Kami ma kapan renge nanen. Inu sete numa-van rengen, suri daron suk mawos setewor evini.” ⁹ Owra nale ngok tevir jile, ko nir arivel. Ko ni elik jer renge Galili.

Iesu evan renge nanen ne devji

¹⁰ Tasin nir aran renge nanen ne devji. Vitunen vajin ko Iesu evivitu surir. Sete evel limjer te, ko evel silsilveni. ¹¹ Ñmeri Isrel nga marlelep nir arpej ni renge nanen, ko

arsusi “Nibeni ni?” ¹² Ko renge livö renge nir arsur vijvije arsupsupe suri ni elep. Sopor arwera ni evi jinibb nga m̄irres, ko sopor arwera “Ejki, ok-kerkerasi bbong jinibb ko nir.” ¹³ Ko sete san ejilwer suri ni re limjer, suri armetutue m̄eri Isrel nga marwowomu re nir.

¹⁴ Ko mian vajin mijpari liven sapon ne nabong nir ne nanen nen, ko Iesu evini limjer vajin, ko evan renge Naim On se Atua ko evisviseni jinibb nir rengen. ¹⁵ M̄eri Isrel nga marlelep nen nir artaole, ko arwera “M̄erel sete bbong arvisviseni sapon, ko orongwose nanu ngel nir erpese?”

¹⁶ Iesu owra lweni tevir, “Nevisvisenien suk sete evi nga inu, ko evi se ni nga mukoni

inu. ¹⁷ Poro jinibb san pimarong puloli marongen se Atua, m̄ernen pia-rongwose nevisvisenien ngel nga inu nomok-visviseni evel ji Atua vini, rreknga evi inu bbong nevisvisenien suk. ¹⁸ M̄er nga muspe suri lweni bbong ni lweni, epej sel nga bbong pusrövi lweni bbong ni ko ren. Ko ni nga ma muwra pusrövi kis ni nga mukoni, m̄ernen ko ewretun, ko sete nanu nga m̄isij san oto ren.

¹⁹ Moses elai pa nale nesereien tevi kami. Ko kami san sete otori rragrage. Ko suri sev kamwera kaprevji pinik?”

²⁰ Delung arwera lweni tevi, “Demij oto rem! Isi owra pirezji pinim?”

²¹ Ko Iesu owrai tevir “Nuloli majingen nga milep san, ko kami kamtaole. ²² Moses ela bae tevi kami (erpe sete Moses, ko apu se kami nir, metka ser nga wowomu nen nir.) Ko kami kamok-loli bipiwarreng se kami nir arok-an renge bae, ko kamrongwos kaprevjir kele renge nabong on. ²³ Kamok-loli arok-an renge bae renge nabong on erpok, nga nale nesereien se Moses sete pimaot otvi. Ko erpese kami kamlolarsi inu nga mololi jinibb niben totoklai m̄irres renge nabong on? ²⁴ Sete kaptor ngavilvil

nga kapwer lokloksi nanu, ko kaprrorrmi lilane mun, musuw ko kapa-wera suri vajin lat nga pia-to surie.”

Ni evi Mesaea

²⁵ Nir sopen renge delung ne ñmeri Jerusalem nir arwera “Kules, ñmer nga, nga marwera parevji pini nga le ngel!
²⁶ Kules, ni le ngel: mutur limjer ñmirij ngel, ko sete san erij tere! Rreknga jinibb nga marlelep se kerr nir arongwose nga ni ewretun evi Mesaea. ²⁷ Ko nanu ma san: ñmerel kerr rramrongwose lat nga mivel e vini. Ko daron nga Mesaea pia-vini e, sete san purongwose lat nga pia-pelari e.”

²⁸ Ko suri nga marok-werai mirpok, daron nga Iesu mivisviseni e renge Naim On se Atua, ko ekail van mare, owra “Ia, ko kami kamrongwose inu, ko kamrongwose ngabe nga mevel e vini? Ko inu sete nuvini suri bbong inu norrorrmien suk. Ni okoni inu, ni evi weretunen. Ko kami sete kamrongwose ni. ²⁹ Inu ma nurongwose ni, suri nuvel ji ni le mevini. Ni ko okoni inu.” ³⁰ Ngok ololi arwera parevei ni. Ko sete nir san orrul ren, suri mete nial sen setewor evini. ³¹ Ko delung elep arosuri ni. Ko arwera “Poro nga Mesaea ni ko malum setewor evini, ko ni pia-loli kele wor majingen nga para-lelep wor nir, piasie nga ñmerel mulolir ngel nir? Ejki, ni le pa!”

Arkoni jinibb sopor parevei Iesu

³² Parasi nir arunge delung nir marok-sur vijvij malum marok-suþe suri nanu nga Iesu mulolir ngok nir. Ko ngok nir ko batu jinibb ne sulsulen nir arkoni jinibb ne no nuval sopor paran parevei Iesu. ³³ Ko Iesu owrai tevir, “Bepatevi kami ma beblen sete pipriv, ko bevel lingi kami, bean ji ni nga mukoni inu. ³⁴ Kami kappej inu ko sete kapa-lesik, suri lat nga bean e, kami sete kamrongwose kapini ren.”
³⁵ Ko ñmeri Isrel nen nir arwerwera lulwenir e, arwera “Owra pian ngabe nen e le, nga kerr sete rraplesi ngel?”

Pian lat san nga ñeri Isrel nga marivel lingi kerr marlik e, ko pivisviseni ñeri Gris nir? ³⁶ Owra erpese le muwrai mirpel ngel, ‘Kappej inu, ko sete kama-lesik, ko lat nga belik ren, sete kamrongwos kapini ren?’ Owra sev ko?”

Mete nuwi wowosi ne mauren nga tuwi ngok vini

³⁷ Renge nabong nga muto ore jere renge nanen ne devji se ñeri Isrel nir, ngok evi nabong nga milep ko nga ñirres nen jer, Iesu otur imare ko ekail, owra “Poro jinibb san nolon emesmes, pivini jik pimni nuwi! ³⁸ Ñer nga muosuri inu, ñmernen ‘mete nuwi seser ne mauren nga tuwi ngok vini puwowosi peleplarie renge nolon’, erpe Naul On muwrai.” ³⁹ Ngok Iesu ospe suri Neñin nga nir nga para-osuri para-lai. Ko Neñin On nen setewor evini, suri Iesu setewor emra renge mijen, ko setewor evan renge nosrövien.

Jinibb nir nolor eru e suri Iesu

⁴⁰ Delung elep daron nga marunge nale sen ngel e, ko arwera “Weretunen, ñerel evi propet nen.” ⁴¹ Ko nir sopen arwera “Ñerel evi Mesaea.” Ko nir sopor arwera “Mesaea piplari ko Galili? Ejki rres! ⁴² Renge Naul On owra Mesaea piplari renge metka se Numal Devet, ko piak renge Betliem, lat nga Numal Devet.” ⁴³ Ngok suri marij latlat mirpok ngok ko, ololi meling jinibb ngok nir nolor eru e. ⁴⁴ Nir sopor armerreni parevei ni, ko sete san orrul totoni ni, ejki.

Ñerwomu ne ñeri Isrel nir

⁴⁵ Jinibb ne no nuval nen nir arlulwi vini ji batu jinibb ne sulsulen nir ko Parasi nir. Ko nir arsusi tevir, arwera “Suri sev sete kamrevei ni vini?” ⁴⁶ Jinibb ne no nuval nen nir arwera lweni tevir, “Sete nabong san jinibb san erij erpe ñerel ñirij.” ⁴⁷ Parasi arwera lweni tevir, “Kami kele, ololi kami kamlengleng kele? ⁴⁸ Ko erpese renge

jinibb womu ne jinibb nir ko kem Parasi nir, sete san osuri ni! ⁴⁹ Ko delung ngok nir nga marosuri ngok, sete arongwose nale nesesreien se Moses, ko lolaren se Atua oto rer.” ⁵⁰ Ko Nikotemas, nir san nga mivini ji Iesu bonevis, owrai tevir, owra ⁵¹ “Renge devjen ne nale nesesreien se kerr, sete orongwose rrapsuþe suri lat nga puto suri renge jinibb san puwowomu, vitunen vajin ko rrapa-runge nale sen ko rrapa-meteni suri nanu nga mulolir.” ⁵² Ko nir arwera lweni tevi, arwera “Ko rrek nik kele kuvi mēri Galili rrek? Poro kuppej renge Naul On ko kuplesi ko, sete propet san orongwose þiak renge Galili!”

8

Nesevin nga muloli batun

¹ Ko nir þetþeti arlulwi vini renge naim ser e, ko Iesu otongsa van renge Botwen ne lolnai ne olip e. ² Ko mevinen renge rorpong susu, ko olwi kele van renge Naim On e. Ko delung elep arini kele jin, ko ni esakel ko evisvisenir.

³ Ko jinibb nevisvisenien ne nale nesesreien nir ko Parasi nir arpitevi nesevin san vini, nga muloli batun. Ko arlingi otur renge livö renge nir. ⁴ Ko arwerai tevi, “Jinibb nevisvisenien, nesevin le san ngel ololi nanu nga m̃isij kele tevi norman m̃inij san nga sete mivi ni diwen sen. Lelingenok ko namrevei ko ren. ⁵ Ko renge nale nesesreien nga Moses m̃ilai tevi kerr, evi nga vinel pimij le, partuwe pini. Ko nik kuwra erpese?” ⁶ Arwerai erpel ngel nga bbong parrowrrowe ni ko rengen, puloli nga nir parla norrormien rengen, ko parwer lokloksi ni ren. Ko Iesu ejiol vitan ko olul e bbös nevren renge dan, ololi erpe sete murnge nanu nga marwerai. ⁷ Ko nir arþelak arsusi rongorne malume tevi; mian ko ni otur rramos ko owrai tevir, “Isi renge kami ngok poro nga sete ololi

nanu nga ñisij nabong san, ni ko ðila womue nevöt ko putwe wowomue nesevin ngok.”⁸ Ko ejiol luwi kele van ngatan, ko olul kele rengo dan.⁹ Daron nga marunge, ko nir sisamis arrorrrrmi lululweni rer. Mian ko arñetaw sisamis arivel, ñitipatun rengo birtera ko evini ejpári nga vitu jer nen. Ko Iesu esan esapo jer vajin, ko nesevin otur malum rengo liven nga mutur ren.¹⁰ Ko ni otur rramos kele, ko setemun elesi san, nesevin bbong esan. Ko owrai tevi, “Vinel, nibeni lartul nga marpitemvim nga nir? Sete jinibb san ðiwer lokloksi nik?”

¹¹ Ko vinnen owra “Numal, san ejki.” Ko Iesu owrai tevi, “Inu kele sete numa-wer lokloksi nik. Kupiel, ko sete kuploli lweni kele mun nololien.”

Iesu evi moron ne iel ngatan

¹² Iesu owrai kele tevir, “Inu nuvi moron ne iel ngatan. Ñer nga pivijuri inu, ni ðila moron ne mauren. Sete orongwos pivel rengo nemalik.”

¹³ Ko Parasi nir arwerai tevi, “Nik komok-rij se nik lweni kobbong, ko niko nale som sete evi weretunen.”¹⁴ Iesu owra lweni tevir, “Erpok, poro nurij se inu lweni kobbong, ko nale suk evi weretunen, suri nurongwose lat nga mevel e vini ko lat nga bean e. Kami ma sete kamrongwose lat nga mevel e vini ko lat nga bean e.¹⁵ Kami kamok-supsuþe nanu erpe nga jinibb nir marok-supsuþe. Ko inu ma sete nusþe suri lat nga puto suri re jinibb san.¹⁶ Ko poro inu bosþe suri lat nga puto suri re jinibb san, ko nosþen suk evi weretunen, suri sete inu kis nusan, ko inu komru wor Tata suk ko nga mukoni inu, komru korti.¹⁷ Aruli kele rengo nale nesereien se kerr nga nale se jinibb eru evi weretunen.¹⁸ Inu nuvi san nga ñerij se inu lweni, ko Tata suk kele nga mukoni inu, ni ko erij se inu kele.”¹⁹ Ko nir arsusi lweni tevi ni, “Nibeni Tata som?” Ko ni owra

lweni tevir, “Kami sete kamrongwose komru korti te; sete kamrongwose inu, ko sete kamrongwose Tata suk.”

²⁰ Nale ngel nir Iesu owrair rengo daron nga mivisviseni jinibb nir rengo Naim On, rengo lat nga marok-tuwe nevöt rengen. Ko sete san ervei, suri mete nial sen setewor evini.

Sete kamrongwose kapini re lat nga bean e

²¹ Iesu owra lweni kele tevir, “Inu bea-ivel, ko kami kapa-pej inu, ko sete kaprongwos kaplesik; ko kapa-mij rengo nololien se kami. Ko lat nga bean e, kami sete kamrongwose kapini rengen.” ²² Meri Isrel nen nga marlelep nir arwera “Owra sev ko, muwra ‘Sete kamrongwose kapini rengo lat nga bean ngok e’? Rrek owra putor pini lweni ko, rrek!” ²³ Iesu owra lweni tevir, “Kami kamivi ne iel ngatan, ko inu nuvi ne mare. Kami kamivi ne iel ngatan, ko inu sete nuvi ne iel ngatan. ²⁴ Nuwrai tevi kami, kami kapmij rengo nololien se kami nir, poro nga kami sete kaposuri nga inu nuvi mernen.” ²⁵ Ko nir arwera tevi ni, arwera “Aro, nik kuvi isi?” Iesu owra lweni tevir, “Ko erpe nga nomok-werai tetajer tevi kami. ²⁶ Nanu elep nga kamsarr rer nga inu nurongwose bowrair ko bospe surir re kami, ko ejki wor. Ko San nga mukoni inu, ni evi weretunen, ko inu nomok-wera suri bbong nanu nga morngo jin nir iel ngatan.” ²⁷ Ko nir sete arongwose nga ni ospe suri Tata sen tevir.

²⁸ Mian ko Iesu owrai tevir, “Daron nga kami kapa-susi Jinibb Mawos pia-an mare, ko ngok kaprongwose nga inu nuvi mernen. Ko niko inu sete nusan nomok-loli nanu san, ejki. Inu nomok-supe bbong nanu nga Tata suk ko mivisvisenie inu. ²⁹ Ko Mer nga mukoni inu eptevi inu, sete elinglingi inu nusan, suri tetajer nomok-loli kobbong nanu nga mimrenir.” ³⁰ Jinibb elep nga marunge Iesu muwrai mirpel ko arosuri ni rengen.

Jinibb nga mivel sisarow ko demij maur

³¹ Iesu owrai tevi ñeri Isrel nir nga marosuri ni, owra “Poro kaplik tetajer malum ko pa reнге nale suk, ko ngok kamivi jinibb suk weretunen ko. ³² Kaprongwose weretunen, ko weretunen pia-loli kami kapiel sisarow.”

³³ Ko nir arwera lweni tevi ni, “Aro, kem ma namivi metka se Epram kobbong, ko setewor namivi demij maur se jinibb san nabong san. Ko suri sev nik kumwerai ngok, Kem nabel sisarow?”

³⁴ Ko Iesu owrai tevir “Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, isi nga mok-loli nololien evi pa demij maur ne majingen se nololien ko. ³⁵ Demij maur sete orongwose ãilik tuwi ngok vini reнге naim, ko natu ñer nga naim sen ko ma ãilik tuwi ngok vini. ³⁶ Ko poro inu Atua Natun bololi kami kapiel sisarow, ngok kapa-ivel sisarow ãetãeti ko vajin. ³⁷ Nurongwose kami kamivi metka se Epram. Ko kamwera kaprevji pinik, suri nale suk milngen ejki reнге nolo kami. ³⁸ Inu nomok-suãe suri nanu nga ñelesir ji Tata suk, ko kami ma kamok-loli sev nga kamlesir ji tata se kami.”

³⁹ Ko nir arwerai tevi ni, “Po! Ko niko, Epram evi tata se kem!” Ko ni owrai tevir, “Poro kapweretun nga kamivi metka se Epram, ko ngok kaploli majingen nga marres nga Epram mok-lolir ko. ⁴⁰ Inu nga mowra weretunen tevi kami nga morнге ji Atua, ko lelingen ngel kamwera kaprevji pinik suri. Ko Epram sete ololi erpok. ⁴¹ Kamok-loli nanu mawos nga tata se kami mok-lolir.” Ko nir arwerai tevi, “Aro, kem ma sete namivi bipi ne sel te ejki! Atua ko evi tata se kem, kem namivi natun weretunen!”

⁴² Ko Iesu owrai tevir, “Poro nga Atua pivi Tata se kami weretunen, ko kapmerreni inu ko, suri nuplari ji Atua ko nga mevini ngel. Inu sete nuvini suri inu bbong norrrmien suk, ko ni ko wor okoni inu. ⁴³ Suri sev sete kamrongwose nanu nga mowrair? Erpok ko wor, suri sete

kami kamrongwos rragrrage nale suk. ⁴⁴ Kami kamivi se tata se kami, Demij! Ko murrun nir nga marivi se tata se kami ko kamok-lolir. Ni erevji pini wowomu jinibb, ko eplak etajer tevi malume. Ko sete elik renge weretunen, suri weretunen ejki renge ni. Daron nga ñikrekris, ngok evijuri wor murrun nga ni ko, suri ni evi botgerisen, ko evi tata se botgerisen nir. ⁴⁵ Suri nuwra weretunen tevi kami, ko niko kami sete kamosuri inu. ⁴⁶ Isi renge kami orongwos ma puwra tweni nga inu nuloli nololien san? Ejki! Inu ma nomok-wera weretunen tetajer, suri sev sete kamosuri inu? ⁴⁷ ÑMer nga mivi se Atua ornge nale se Atua. Ko niko kami sete kamrunge nale se Atua, evi suri kami sete kamivi se Atua.”

Iesu ko Epram

⁴⁸ ÑMeri Isrel nir arwera lweni tevi, arwera “Namweretun, namwera nik kivi ñmeri Sameria, ko demij esisilvi nik!” ⁴⁹ Ko Iesu owra lweni tevir, “Inu sete demij esisilvik te. Inu nuosuri Tata suk, ko kami sete kamosuri inu. ⁵⁰ Inu sete nupej nosrövien se inu lweni, ejki. Ko San ko ma niko ni ko pia-lai nosrövien tevi inu, ko pia-wer suri lat nga puto suri renge kami. ⁵¹ Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, poro jinibb pisan putori totoni nale suk, sete mia-lesi mijen nabong san.”

⁵² ÑMeri Isrel nen nir arwera lweni tevi ni, “A! Re iok vajin, nama-rongwose erres nga nik demij esisilvim. Epram emij pa, ko propet nir armij pa, ko nik kuwra poro san putori totoni nale som, ko ñnernen sete mia-lesi mijen! ⁵³ Erpee? Nik kulep lingi wor tata se kem Epram nga mimij pa, ko propet nga marmij pa nir? Ko kuwra kupwera nik kivi isi kele?”

⁵⁴ Ko Iesu owra lweni tevir, “Poro inu bosrosrövi lweni inu, ko evi nanu nawon. Ko ejki, Tata suk ko osrosrövi inu. Ni ko kamok-wera evi Atua se kami. ⁵⁵ Ko kami sete

kamrongwose ni, inu ma nurongwose. Poro nga bowra sete nurongwose ni, ko bevi jinibb ne gerisen pirpe kami. Ko ejki, nurongwose ni, ko nutori totoni nale sen. ⁵⁶ Tata se kami Epram eir renge nga ñilesi nabong suk, ko renge daron nga ñilesi e, eir lengleng.”

⁵⁷ Ñeri Isrel nen nir arwera lweni tevi ni, “Nik ngok setewor siam evi ngavöl elim (50) wor, ko kulesi Epram erpese?” ⁵⁸ Iesu owra lweni tevir, “Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, inu ngel nulik womu ko pa osuw, mian ko Epram mia-iak.” ⁵⁹ Ko nir arevei nevöt arwera partuwe e. Ko Iesu otur tevi jinibb nir, ko evel rrurrngi liven rer, ko esil ivare renge Naim On, evini vare e evel.

9

Iesu ololi ñer nga meten murrorr oklu luwi

¹ Iesu otutur sapon ko elesi jinibb san nga ñiak ko meten murrorr ko pa. ² Ko jinibb sen nir arsusi tevi ni, arwera “Jinibb nevisvisenien, isi ko ololi nololien, ololi ñiak ko meten murrorr? ni, rreknga tata sen rreknga tasu sen?”

³ Iesu owra lweni tevir, “Ngok sete evi nololien se ni, rreknga tata sen ko tasu sen, ejki. Ngok evi nga puloli majingen se Atua piplari ko rengen. ⁴ Nata ñirin evi daron nga rraploli ko wor majingen se ni nga mukonik rengen. Daron nga nata pupong pivini, setemun san orongwos mun puloli majingen san rengen. ⁵ Erpe lelingen ngel, inu nulik iel ngatan, ko nuvi moron ne iel ngatan.”

⁶ Daron nga muwrai mirpok, ko oltuv van renge dan, ko ekiskisi nolton tevi dan, ko elai nolton nga mikiskisi tevi dan ngok ko ebbölji renge mete metrrorr. ⁷ Ko owrai tevi, “Kupan kupwirap renge nuwito ne Saeloam (nga marieni mirpel, Okoni). Ko ñernen osri sel evan ewirap vaseni meten, ko oklu luwi erres; ko olwi van sisen e.

⁸ Ko selen nir ko jinibb nga marok-lesi pa ni nga meten murrorr arwera “Sete ñer nga mok-lik ngun-ngun nga le ngel?” ⁹ Nir sopor arwera “Ewretun, ñer nga le ngel”. Ko nir sopor nen arwera, “Ejki, ko morok erpe pini pa ni ko.” Ko ni owrai tevir, “Ñe, inu nen le pa ngel!” ¹⁰ Ko nir arsusi tevi ni, “Ia, ko metem oklu luwi erpese ko?”

¹¹ Ko ni owrai tevir, “Jinibb san nga marveruse nisen Iesu ekiskisi dan, ko elai dan ngok, ebbölji renge metek nuru ko owrai tevik, ‘Kupan renge nuwito ne Silam ko kupwirap.’ Ko mean mewirap ko nuklu luwi.” ¹² Ko nir arsusi tevi ni, “Ko nibeni ñernen?” Ko ni owra lweni tevir, “Iawo, sete nurongwose.”

Parasi nir armeteni suri renge nanu nga Iesu muloli nen

¹³ Arpitevi ñer nga bonevis meten murrorr nen van ji Parasi nir. ¹⁴ Renge nabong nga Iesu mikiskisi dan ngok ko muloli metrrore meten ñirres luwi ngok e, evi nabong on. ¹⁵ Ko Parasi nir arsusi tevi ni, arwera “Ko kuklu luwi erpese?” Ko ni owrai tevir, “Ela dan, ebbölji renge metek nuru, ko nuwirap, ko nuklu luwi erres.”

¹⁶ Ko nir sopor renge Parasi arwera “Ñernen sete evi jinibb se Atua ko, suri sete otori nabong on.” Ko nir sopor nen kele arwera “Ko jinibb ne nololien san sete orongwos puloli nelesien nga mirpel san!” Ngok ololi nir nolor eru e. ¹⁷ Ko Parasi nir arsusi kele tevi metrrore, arwera “Erpe nik, kumwerai ololi metem nuru orres. Ko nik kurrormi ñernen evi isi ko?”

Ko metrrore owrai tevir, “Evi propet ko san.”

¹⁸ Parasi nen nir sete arosuri nga ñerel evi metrrore, ko oklu luwi kele. Artiriv wore parverus tata sen ko tasu sen porini. ¹⁹ Ko arsusi tevi nuru, “Ñerel evi natu kamru nga ñiak ko meten murrorr? Ko oklu luwi erpese le?”

²⁰ Ñernen tata sen nuru tasu sen orwera “Ewretun nga ni evi natu komru, ko ewretun nga ñiak ko meten

orrorr ko pa. ²¹ Ko erpese nga muklu luwi, komru sete nomor-rongwose te ejki. Ko sete nomor-rongwos kele ñer nga muloli meten morkulu luwi. Kapsusi tevi ni, puwrai ko tevi kami. Etra ko pa, evter puwra suri nanu nga miplari jin.” ²² Tata sen nuru tasu sen orwerai erpok suri ormetutue ñeri Isrel nga marlelep nen nir. Suri arwerai jile pa nga poro jinibb pisan puwra nga Iesu evi Mesaea, ko ngok puloli nir parla tweni ñernen renge naim gortien ser, pijkie rengen. ²³ Niko muloli nga tata sen ko tasu sen morwera “ni etra ko pa, sian evter kapsusi ni e.”

²⁴ Ko arverus lweni kele ñer nga meten murrorr nga vini jir, ko arwerai tevi, “Nik kupsurövi Atua ko wor suri. Kem ma namrongwose ñerel evi jinibb ne nololien.” ²⁵ Ko ni owra lweni tevir, “Sete nurongwose te, ñernen pivi jinibb ne nololien, rreknga ejki. Nanu sansan kobbong nurongwose, nga metek murrorr ko lelingen ngel nuklu luwi.” ²⁶ Nir arsusi tevi ni, “Ololi erpese nik, ololi erpee ko ko metem morkulu?” ²⁷ Ko ni owrai tevir, “E, nuwrai jile pa tevi kami, ko kami sete kammurrarronge. Erpee? Kami kammerreni kaprunge kele? Kami kele kammerreni kapivi jinibb sen, rrek?”

²⁸ Ko nir arsowri ni, ko arwerai tevi ni, “Nik kuvi jinibb sen, kem namivi jinibb se Moses! ²⁹ Kem namrongwose Atua erij tevi Moses. Ko morok, sete namrongwose evel ngabe ko vini!”

³⁰ Ko ñer nga owrai lweni tevir, “O, nanu nga rramtaole le, kami sete kamrongwose lat nga mivel e vini! Ko ni ololi metek orkulu luwi! ³¹ Kerr rramrongwose, Atua sete orongwose pumurraronge ñer nga muloli nololien, orongwos bbong ñer nga mutori ni ko, ko ñer nga muloli nanu nga ni mimmrenir, ni ko ma pumurrarronge. ³² Ñitipatun renge daron nga Atua muloli iel ngatan e

mijpari lelingen ngel, setewor arunge jinibb san ololi ñer nga ñiak ko meten murrorr oklu luwi, ejki rres nawon. ³³ Poro ñerel sete pivi se Atua, ko sete orongwose rragrrage puloli nanu pisan!” ³⁴ Nir arwera lweni tevi, “Aro, nik kuak renge nololien, ko kuloli nololien tetajer malum, ko kuwra kupvisviseni kem?” Ko arworr tweni ni renge naim gortien ser.

Metrorr renge norrorrmien

³⁵ Iesu ornge nga marworr tweni ñernen renge naim gortien ser pa. Mian ko eskai ko owrai tevi, “Nik kuosuri Jinibb Mawos?” ³⁶ Ko ni owrai lweni tevi, “Numal, isi ko, nga poro inu bosuri renge ni?”

³⁷ Ko Iesu owra lweni tevi, owra “Nik kulesi jile pa ñernen, ñernen evi ñer nga ñirij tevim lelingen ngel.”

³⁸ Ko ñer nga owra “Numal, nuosuri!” Ko ejipa vitan ko olotoe.

³⁹ Iesu owra “Inu nuvini iel ngatan tweni nga bowra suri lat nga puto suri renge jinibb nga meten sete mukluklu, puklu luwi vajin, ko jinibb nga markulkulu parivi vajin metrorr nir.”

⁴⁰ Ko Parasi sopor artur tevi ie arunge nga ni muwra nale ngok nir mirpok, ko arwera tevi, “Aro, kem kele namirpok, mete kem orrorr?” ⁴¹ Iesu owrai tevir, “Poro piwretun mete kami purrorr, ko nololien se kami sete putoe. Ko suri kami kamwera kamkulkulu, ngok nololien se kami otoa ko.”

10

Nale rrongrongvien ne ñer nga mimetmete sipsip

¹ Iesu owra “Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, ñer nga sete ñikali renge metali ne sipsip e ko ñisa tela naworr, ñernen evi jinibb venao ko. ² Ko ñer nga ñikali renge metali e, ni evi ñer nga mok-metmete sipsip nir.

³ Ko ñer nga mok-metmete metali ne sipsip etasi tevi, ko sipsip arongwose ni drrelan; ko ni orongwose piverus sisamis niser, ko owomue nir parivare. ⁴ Daron nga miptevi twenir ivare, owowomue nir; ko sipsip arvijuri ni, suri arongwose drrelan. ⁵ Sete arongwose parvijuri jinibb ñini; parwolue ko, suri sete arongwose drrelan.” ⁶ Iesu owra nale rrongrrongvien ngel tevi nir, ko sete arongwose isev ko muwrai tevir.

Iesu evi jinibb metmeten nga ñirres ðelak

⁷ Iesu owrai kele tevir owra “Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, inu ngel nuvi metali ne sipsip. ⁸ Jinibb nga marwowomue inu arivi jinibb venao kobbong nir. Ko sipsip sete arunge drrelar. ⁹ Inu nuvi metali. Mer nga ñikali ji inu e, ni pia-asi van re mauren; ko pia-lik ðirres, pirpe sipsip san nga sete nanu rrum san pulokloksi, ko nanen sen owun saut temijpal. ¹⁰ Jinibb venao evini bbong nga pivevna ko, ko pirevji pini, ko pulokloksi ðetðeti. Inu ma nuvini nga ðelai mauren tevir nga parla ðetðeti vajin.

¹¹ “Inu nuvi jinibb metmeten nga ñirres. Jinibb metmeten nga ñirres ela mauren sen tevi jinibb nir, emij surir. ¹² Mer nga marlingi bbong pimetmete sipsip nga parwuli rengen, daron nga ñilesi guli rrum mivini, ko elngi kurtweni sipsip nir ko owlu lingir. Ko guli rrum ean aji terteri sopor, ko ojir arwolu sarrsarr. ¹³ Mer nga mok-metmete sipsip nga marwuli bbong ren, ko muwlu lingir ngok; suri ni mivi bbong ñer nga marwuli bbong ren, ko niko sete muwor surir. ¹⁴ Inu nuvi jinibb metmeten nga ñirres renga sipsip nir. Ko nurongwose sipsip suk nir, ko nir arongwose inu. ¹⁵ Erpe Tata orongwose inu, ko inu kele nurongwose Tata. Ko numarong nga bemij suri sipsip suk nir.

¹⁶ “Sipsip ñiniñ keke wor sopor nga marivi suk, nga sete marivi ne laut ngel, ñelair vini rengen keke. Nir parunge drrelak; parivi meling pisanan, ko jinibb metmeten ser pisanan. ¹⁷ Tata suk emrrenik suri numarong ñelngilngi mauren suk, bemij sere jinibb nir. Ko mian ko bea-la lweni keke, bemaure luwi. ¹⁸ Sete jinibb san orongwos ñila tweni mauren suk jik, putor pinik. Inu kobbong numarong bemij. Derteren suk otoi nga ñelngilngi mauren suk bemij, ko derteren suk otoi nga ñela lweni keke mauren suk, bemaure luwi. Niko Tata suk owrai tevik nga bololi pirkok.”

¹⁹ Renge muwrai mirpok ngok, ñeri Isrel nga marlelep nir norrorrmien ser eru e keke rengen. ²⁰ Nir elep arwera “Demij esisilvi ko epapa nawone! Erpese kami kammur-rarronge?” ²¹ Ko nir ñiniñ nen nir arwera “Sete ñer nga demij misisilvi ok-rij erpok, ejki. Demij orongwose puloli metrorrr san puklu luwi keke?”

Ñeri Isrel nga marlelep nir arungasi Iesu

²² Evi daron ne nanen san se ñeri Isrel nir, nga marok-rrorrmie lweni Naim On se Atua nga marloli muon luwi bonevis. Nanen ngel artori renge Jerusalem. Ko renge daron nen evi daron ne melas. ²³ Iesu otutur sapon renge naim san nga mutur re jeli Naim On, nga marveruse Naim Salsal se Solomon. ²⁴ Ko ñeri Isrel nga marlelep nir arini jin, artur rrake ko arwerai tevi, “Pijpari seveling nga nik kopok-loli kem nabok-tiriv pirkel? Namtirivtiriv ko ejki rres nawon. Poro nga nik kubi Mesaea, kupwera momsaure tevi kem vajin!”

²⁵ Ko Iesu owra lweni tevir, “Nuwrai pa tevi kami, ko sete kamosuri te. Ko majingen nga mololir renge nise Tata suk arij se inu. ²⁶ Ko kami sete kamosuri, suri nga sete kamivi sipsip suk, erpe nga mowrai pa tevi kami. ²⁷ Sipsip

suk nir arunge drrelak; ko inu nurongwose nir, ko nir arvijurik. ²⁸ Inu nula mauren nga muto tuwi ngok vini tevir, nga nir setemun parmij kele nabong pisan. Ko sete san orongwose p̄iteseni twenir renge inu nevrek. ²⁹ Tata suk nga m̄ilair tevik, ni eterter asie jinibb p̄etp̄eti nir, ko sete san orongwos p̄iteseni twenir renge ni nevren. ³⁰ Ko Tata suk ko inu nomorivi sansan kobbong.”

³¹ M̄eri Isrel nen nir arla kele nevöt arwera partuwe pini ni kele. ³² Ko Iesu owrai tevir, “Nuloli majingen elep nga marres tevi kami nga Tata suk m̄ilair tevik nga bololir. Ko renge majingen ngabe nen ko nga kami kamwera kaptuwek rengen?” ³³ Ko m̄eri Isrel nir arwera lweni tevi, “Renge majingen nga m̄irres sete namrongwos nabtuwem suri, ko suri kuwer lokloksi Atua ko. Suri nik kuvi bbong jinibb, ko kumtur imare ko kumloli lweni nik lweni kumsorsan tevi Atua!”

³⁴ Ko Iesu owra lweni tevir, “Sete aruli renge Naul On owra ‘Kami kamirpe Atua’? ³⁵ Kerr rramrongwos nanu nga

Naul On muli surir, ewretun tetajer ko pa tuwi ngok vini. Ngok niko nir ngel nga Atua m̄ila nale sen van jir, Atua everuse nir ‘Atua’. ³⁶ Ko inu ma nulep asi nir ngok ko. Ko Tata osusture inu, ko okonik vini iel ngatan. Ko erpese kami kamwera inu nuwer lokloksi Atua suri nga mowra inu nuvi Atua Natun? ³⁷ Poro sete nomok-loli majingen se Tata suk nir, ko erres kobbong, sete kaposuri inu. ³⁸ Ko poro bololir wor, ko pesveni poro sete kaposuri inu suri nale suk, ko kaposuri ma inu suri majingen suk nir, nga puloli kami kaprongwose. Ko kaplesi wose nga Tata suk elik renge inu, ko inu nulik renge Tata suk.”

³⁹ Vesan kele arloli lesi kele nga parrul totoni; ko evel easi renge nevrer, evel lingir. ⁴⁰ Evel luwi kele van renge devje nuwi seser ne Jortan e, renge lat nga Jon Baptaes

mipaptaes womue ni rengen, ko elik ie. ⁴¹ Jinibb elep arini jin, ko arwera “Ewretun, Jon Baptaes sete ololi nelesien te ejki, ko nanu jile nga ma Jon Baptaes musþe surir renge m̄erel arweretun.” ⁴² Ko jinibb elep lengleng arosuri ni renge ie.

11

Mijen se Lasros

¹ M̄eri Betani san, nisen Lasros, emsi. Betani evi ngaim se Merri ko tuwan Marta. ² Merri ngel evi vin nga vitunen ko mia-jivi senta nga mapun m̄irres renge ãbela Iesu ko mia-tewasi jomro batun e. Vinel ko tuwan Lasros mimsi nen. ³ Ngok nesen niaken ngel ko nuru orla nale ngel van ji Iesu, “Numal, selem nga kumrreni milep emsi.”

⁴ Daron nga Iesu murnge e ko owra “Mesien se Lasros ngok sete evi ne mijen, ko evi ma nosrövien se Atua, nga puloli parsurövi inu Atua natun mawos rengen.” ⁵ Iesu emrreni lengleng Marta ko tasin Merri ko Lasros. ⁶ Ko daron nga murnge nga Lasros mimsi, ko elik malum lat nen nga m̄ilik nen e nabong eru kele wor orasi. ⁷ Vitunen renge ngel ko owrai tevi jinibb sen nir “Kerr pulwi kele van renge Jutia e.”

⁸ Ko jinibb sen arwerai tevi, “Ai, jinibb nevisvisenien, seveling nga kobbong m̄eri Isrel nir nga marlik Jutia arwera partuwem, ko erpese kuwra kupan kele ie ko?”

⁹ Iesu owra “Erpese, sete mete nial esngavöl drromon eru renge nabong san? Ko poro jinibb pisan pivel renge nata m̄irin, sete orongwos þijilaklak, suri elesi moron ne iel ngatan. ¹⁰ Ko poro pivel renge nemalik, ko ngok þijilaklak ko, suri moron ejki ji ni.” ¹¹ Iesu owra nanu ngel nir, mian ko vitunen owra “Sele kerr Lasros ematur, ko inu bean bowni

tweni pimra renge meturen sen.” ¹² Ngok jinibb sen nir arwerai tevi, “Numal, poro pimatur ko p̄irres luwi kobbong.” ¹³ Nga m̄irij mirpok, ko Iesu os̄pe mijen se Lasros; ko nir arrorrm̄i rreknga owra emitmatur rres kobbong, omosi. ¹⁴ Ko Iesu owra momsawos vajine limjer tevir, “Lasros emij pa. ¹⁵ Ko inu nuir nga sete m̄elik tevi ni ie, suri kaplesi vajin nanu nga p̄irres san renge kami, nga puloli kami kaposuri. Kerr pian lat nga marlingi e.” ¹⁶ Ko Tomas nga marveruse m̄elew owrai tevi jinibb se Iesu nga ngok nen e nir, “Pesveni, kerr kele rrapvijuri ma, rrapan rrapmij rrapvesane ko pa tevi.”

Iesu evi batu meraien ko batu mauren

¹⁷ Daron nga Iesu mian vajin, ko elesi nga artevni Lasros nabong ivij pa arasi osuw. ¹⁸ Betani oto mori bbong Jerusalem sapon, erpe pirpe kilometa itul bbong sapon, ¹⁹ ko niko m̄eri Isrel elep arini ji Marta ko Merri nga parla nale molmol tevi nuru suri renge mijen se tuwa nuru.

²⁰ Daron nga Marta murnge nga marwera nga Iesu mivini, ko evel ore renge sel. Ko Merri elik jer renge naim. ²¹ Marta owrai tevi Iesu, “Numal, poro ma kuplik bbong iel, ko tuwa komru sete mia-mij welili, pijki ko. ²² Ko nurongwos mae lelingen ngel, poro kupngoni isev tama san tevi Atua, ko Atua p̄ilai ko wor tevi nik.” ²³ Ko Iesu owrai tevi, “Tuwam pimaur luwi kele kobbong.” ²⁴ Ko Marta owrai tevi, “Nurongwose nga pia-maur luwi kele renge nabong nga vitunen nga Atua puloli jinibb nir parmaur luwi.”

²⁵ Ko Iesu owrai tevi nesevin, “Inu nuvi batun ne mauren. M̄er nga muosuri inu, poro pimij, ko pia-maur luwi kele ko wor. ²⁶ Ko isi nga mimaur ko muosuri inu, sete orongwos pimij rragrrag pijpari tuwi ngok vini. Kuosuri renge iok?” ²⁷ Nesevin owra lweni tevi, “O-o, Numal,

nuosuri nga nik kuvi Mesaea, Atua natun mawos, ni nga propet nga tuwi nir arok-wera pia-vini renge iel ngatan.”

Iesu eting

²⁸ Daron nga vinnen muwrai jile mirpel ngel, ko evel evan everus silveni bbong tasin Merri, ko owrai tevi, “Jinibb nevisvisenien le ngel osusi nik.” ²⁹ Daron nga Merri murnge, ko emra ngavilvil evan ji Iesu. ³⁰ Iesu setewor evini renge ngaim, ejki wor. Elik malum renge lat nga Marta mian jin ren. ³¹ Meri Isrel nir nga marla nale molmol tevi Merri renge naim marlesi nga Merri mimra kasi mivel, ko arvijuri suri. Arrorrm rreknga nesevin pian renge dubb, p̄iting ie.

³² Merri evini renge lat nen nga Iesu ñilik e. Ko elesi ko ejipa van ngatan osusweni non renge ñela Iesu, ko owrai tevi, “Wurru, Numal, poro kuplik iel, ko tuwak sete mia-mij ko te ejki.” ³³ Daron nga Iesu ñilesi nesevin ñiting, ko ñeri Isrel nir nga marpitevi nesevin marting, ko engavsi, ornge lenglenge esij renge nolon, erpe p̄iap nawone.

³⁴ Ko osusi tevir, “Nibeni lat nga kamteveni e?” Ko arwerai tevi, “Kupini ta numal, kuplesi.” ³⁵ Iesu eting. ³⁶ Meri Isrel arwera “Ai, emrreni lenglenge ma morok.” ³⁷ Ko nir sopor nen arwera “Ai, ñerel ololi metrrore meter markulu bonevis. Erpese sete orongwos puloli morok kele sete pimij?”

Lasros emaur luwi

³⁸ Vesan kele Iesu engavsi, ornge lengleng esij. Ko evan renge dubb. Evi ñereng, ko aritini nevöt nga milep oto ore metali nen. ³⁹ Iesu owra “Ka p̄itini tweni nevöt.” Ko Marta, joji ñer nga mimij nen, owra lweni tevi “O, ejki, Numal, lelingen ngel opo le pa, suri bongin ivij le pa osuw!”

⁴⁰ Ko Iesu owrai tevi nesevin, “Sete nuwrai tevim nga poro kuposuri ko kupa-lesi nosrövien se Atua?” ⁴¹ Ko nir

aritini tweni nevöt nen. Ko Iesu eleng raji meten oklu imare, ko owra “Tata, nuwra erres tevi nik nga komok-runge inu. ⁴² Nurongwose nga nik kurnge inu tetajer, ko nuwra nanu ngel suri lartul nga martur ngel nir, nga puloli parosuri inu nga nik kumkoni inu.”

⁴³ Muwrai jile mirpel, ko everus temijpal van mare, owra “Lasros, kupivare!” ⁴⁴ Ko ñernen nga mimij pa eivare vini. Ko nevren nuru ko ñelan nuru, kalek ne mijen nga marnuñe e arto malum rer; ko sunsun nga markai renge non arto malum rengen. Ko Iesu owra “Kaptelasi twenir ren.”

Jinibb nga marlelep renge ñeri Isrel arloli nale ne nga parevji Iesu

⁴⁵ Ñeri Isrel elep nga marini marlesi Merri arlesi sev nga Iesu muloli, ko arosuri ni. ⁴⁶ Ko nir sopen nen nir arluwi ko aran ji Parasi nir ko arsuñe suri nanu nga Iesu mulolir tevir. ⁴⁷ Ko Parasi nir ko batu jinibb ne sulsulen nir arkorti tevi gortien nga milep se ñeri Isrel nir ko arwera “Kerr puloli pirpese? Ñerel ololi nelesien nga marlelep nir. ⁴⁸ Poro rraplinglingi puloli sel ngok, ko jinibb jijle nir tarosuri ni; ko ñeri Rom nir nga marrul totoni kerr tarlesi tisij ko tartingtinge Naim On se kerr, ko tarlokloksi jinibb se kerr jijle nir.”

⁴⁹ San renge nir nisen Kaeapas; ni evi batu jinibb ne sulsulen nir renge sia nen. Owra “Kami sete kamrongwos rragrrage nanu san. ⁵⁰ Sete kamrongwose nga evi nanu nga ñirres nga jinibb pisansan pimij suri delung, pia-la wani jinibb jijle nir nga moro parmij?” ⁵¹ Errlengen sev nga muwrai ngok, ko erij wor nale se Atua, suri evi batu jinibb ne sulsulen ko renge sia nen: ni owra tweni nga Iesu pimij suri ñeri Isrel nir. ⁵² Ko sete nir kis kobbong, ko pia-la lweni kele wor jinibb jijle se Atua nga marivel sarsarr nir.

⁵³ Renge nabong nen m̃eri Isrel nga martori derteren renge nir arloli nale nga parevji pini Iesu renge. ⁵⁴ Ololi Iesu setemun evel limjer renge Jutia, evel lingi ie ko evan renge ngaim nga welili e san nga nisen Eprem, morie lolo merwer. Ko elik tevi jinibb sen nir ie.

Otomori daron ne nanen ne asien

⁵⁵ Nanen ne asien se m̃eri Isrel nir oto mori. Ko jinibb elep arivel aran renge Jerusalem, arwera partaur parwokwok jile tera daron ne nanen ne asien. ⁵⁶ Ko daron nga marini renge Jerusalem, ko arkulkulu pej Iesu ko arwerwera lululwenir e, “Kamrrormi erpese? Pivini ko renge nanen ne asien, rreknga sete orongwos pivini?” ⁵⁷ Batu jinibb ne sulsulen nir ko Parasi nir arwerai pa tevi jinibb nir arwera poro san p̃ilesi Iesu lat nga m̃ilik e, ko puwrai tevir parongwose, ko paran parevei.

12

Iesu everus renge Betani

¹ Nanen ne asien nabong ouwon ojpon malum, ko Iesu olwi kele vini renge Betani e renge lat nga Lasros, nga ni muloli mimaur luwi kele renge mijen, lat nga m̃ilik e. ² Renge ie artabbu nurre Iesu. Marta etabbu, ko Lasros evi san renge nir nga maraan tevi Iesu. ³ Mian ko Merri ela botel nga milep san ne senta nga mapun m̃irres p̃elak nga nowlin milep temijpal nga marloli e nart, ko ejvi p̃etp̃eti renge b̃ela Iesu nuru, ko etwasi e jomro batun. Ko loloim owun saute mapu senta nen. ⁴ Jutas ne Iskariot, nga mian ko vitunen pia-tekai kerasi Iesu, owra ⁵ “Erpese kumllokloksi senta nga mapun m̃irres ngok? Poro kupwulwule ko nevöt nen pivi pungut pivatul (300) kis ko, ko orongwos rraplai tevi b̃eres nir.” ⁶ Owrai erpel sete suri orrormi b̃eres ko nir, ko suri evi

jinibb ne venao. Ko ni oksolo narr ser, ko ok-sesaroe nevöt nga muto renge nolon.

⁷ Ko Iesu owrai tevi “Kuplinglingi nesevin pisan, kuplinglingi puloli metmete tera nga partevnik. ⁸ Ñeres ngok nir parlik tetajer ko pa tevi kami, ko inu ma sete numa-lik tetajer tevi kami.”

Jinibb nga marlelep renge ñeri Isrel nir arloli nale nga parevji pini Lasros

⁹ Delung jinibb nga milep ne ñeri Isrel nir arunge nga Iesu elik renge Betani, ko artutur van, sete suri kis Iesu, ko suri kele wor Lasros nga Iesu muloli mimaaur luwi renge mijen. ¹⁰ Ko niko batu jinibb ne sulsulen nir arloli nale ne Lasros nga parevji pini kele. ¹¹ Suri nga ñeri Isrel elep arlesi nga Iesu muloli Lasros mimaaur luwi, ko arlingi kurtweni ñerwomu ser nir, ko arosuri Iesu vajin.

Iesu evan renge Jerusalem ko jinibb arsurövi ni

¹² Renge nabong ñinij nen vajin meling jinibb nga milep nga marini renge nanen ne asien arunge nga Iesu mivel vini pivini renge Jerusalem. ¹³ Ko arvasi rengsi nini nir ko arivel aran artur ore, ko arkail arwera “Rapsurövi Atua! Atua ñirij ñirres suri ni nga mivini renge nise Iova, Numal se ñeri Isrel nir!”

¹⁴ Ko Iesu elesi natu dongki san ko esakel ren, erpe nga maruli renge Naul On: ¹⁵ ‘Kami jinibb ne Saeon nir, sete kapmetutu. Kaplesi Numal se kami evini, esakel renge natu dongki.’ ¹⁶ Jinibb sen nir sete arongwos wowomue nanu ngel nir; mian ko vitunen vajin daron nga Iesu mutur imare luwi renge mijen mian renge melrin ñila nosrövien sen, ko ngok ara-rrorrmı sweri vajine nga aruli nanu ngel nir suri ni renge Naul On, nga jinibb nir parloli nanu ngel nir tevi ni.

¹⁷ Lartul nga marpitevi ni renge daron nga miverus ko muloli Lasros mutur imare luwi renge mijen renge dubb arij suri nanu nga Iesu muloli miplari nen. ¹⁸ Nanu ngok ko muloli delung elep kele wor aran jin rengen, suri nga marunge nelesien nen nga muloli. ¹⁹ Ko Parasi nir arwerwai lululweni tevir, “Kaplesi, setemun rramrongwos rraploli mun nanu pisan, suri jinibb jikle arvijuri pa ni.”

Meri Gris sopor arpej Iesu

²⁰ Jinibb nga maran renge nanen ne asien renge Jerusalem, renge livö rer, meri Gris sopor aran kele nga parlot. ²¹ Lartul nen arini ji Pilip, meri Betsaeta ne Galili, ko arwerai tevi “E merel, nammerreni nablesi Iesu.” ²² Pilip ean owrai tevi Antru, ko Antru nuru vajin Pilip oran orwerai tevi Iesu.

²³ Ko Iesu owra lweni tevir, “Lelingen ngel mete nial nen mawos evini nga parsurövi inu Jinibb Mawos. ²⁴ Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, Poro wene nai sete pukur pivitan ngatan renge dan, ko ngok esansan bbölbööl malum. Ko poro pukur ko wor, pivitan ngatan renge dan, pietiv ko pimaure kele, ko ngok ko pia-la wenen pilep ko vajin. ²⁵ Mer nga mimrreni mauren sen iel ngatan putor jabble; ko mer nga ma sete mimrreni mauren sen iel ngatan, pia-tori tajere van renge mauren nga muto tuwi ngok vini. ²⁶ Poro jinibb san pimrreni pimajing suk, ko pivijuri surik ko wor. Ngabe nga belik e, jinibb suk kele pilik tevik ie. Ko poro nga jinibb san pimajing suk, Tata suk pia-susi van mare.”

Iesu owra suri mijen sen

²⁷ Iesu owra “Lelingen ngel nolok ornge esij temijpal, ko bowra pirpese? Bowra, ‘Tata, kupla twenik renge mijen ngel?’ Ejki, sete nurongwos bowra pirpok, suri nanu mawos ngel ko mevini tweni renge iel ngatan. ²⁸ Ko bowra

ma ‘Tata, kuploli isev tama san nga pususi nik nisem van mare.’” Ko drrelan san evel renge melrin vini owra “Nususi pa evan mare osuw, ko bosusi kele wor pian mare pivesan.”

²⁹ Delung nga martur ie marunge ko arwera “Belver ko san”, ko nir sopor nen arwera “Ejki, anglo ko san erij tevi.”

³⁰ Ko Iesu owra lweni tevi delung nga martur ie, “Drrelan ngel sete evini suri inu, ko evini suri kami kaprunge.

³¹ Lelingen ngel evi daron nga Atua puwra suri lat nga puto suri tevi jinibb nir, ko pusor tweni demij, numal ne iel ngatan. ³² Ko inu daron nga parsusik imare ko bervei jinibb jijle parini jik.” ³³ Owra nale ngel, eviseni sev mijen nga ni pimij rengen.

³⁴ Delung arwera lweni tevi, “Kem namrunge renge nale neseseien, owra Mesaea pilik tuwi ngok vini. Ko nik kuwra erpese ko nga kumwerai mirpok ngok, ‘Parsusi wor jinibb mawos ko mare?’ Ko isi ko jinibb mawos ngok?” ³⁵ Ko Iesu owrai tevir, “Moron ngel pipatevi kami beblen kele ma, ko sete mia-periv te. Daron nga moron ngel mimor e, ko kapiel ko wor rengen, nemalik tia-malik tevteveni kami. Suri ni nga mivel renge nemalik errleng lat nga pian e. ³⁶ Daron nga moron mipatevi kami, ko ngok kaposuri moron, nga puloli kami kapivi jinibb ne moron.” Iesu owra jile nanu ngel nir ko evel teptepe nir, sete parlesi.

³⁷ Ewretun ni ololi nelesien elep temijpal renge nor arlesi, ko sete arosuri ni te, ejki. ³⁸ Osorsan tevi nale nga propet Aesea muwrai tuwi, owra ‘Numal, isi osuri nanu nga namwerair, isi elesi wose derteren som nga kumviseni?’ ³⁹ Erpe nga ngok ko, sete arongwos parosuri. Suri Aesea owrai kele vesan, owra ⁴⁰ ‘Lartul ngok nir batur eterter erpe nevöt. Ko niko Atua ololi meter arrorr, ko ololi nolor arterter. Suri arwera “Ai, rratlesi renge mete

kerr! Rratrongwose reнге norrorrmien se kerr! Rratrieni lweni kerr vini jin vajin ko ni tuloli kerr rrata-maur luwi!”
 ’ ⁴¹ Aesea owrai nanu ngel nir, suri elesi nosrövien se Iesu, ko niko musp̃e suri ni.

⁴² Ko ewretun, m̃eri Isrel elep arosuri Iesu, ko nir elep nga marlelep rer arosuri kele. Ko suri armetutu Parasi nir, ko sete arwerai tweni ni te ejki. Suri armetutu tarwirr twenir reнге naim gortien ser. ⁴³ Suri armerreni nga jinibb parsuröṽir easi reнге nga Atua pusröṽir.

Iesu evi mauren ne iel ngatan

⁴⁴ Iesu ekail ko owra tweni “M̃er nga muosuri inu, sete osuri inu kis ko, ko osuri m̃er nga mukonik kele. ⁴⁵ Jinibb si nga m̃ilesi inu, ngok elesi pa m̃er nga mukoni inu ko osuw. ⁴⁶ Inu nuvi moron ne iel ngatan. M̃er nga muosuri inu sete orongwos p̃ilik reнге nemalik. ⁴⁷ Poro jinibb pisan purnge nale suk, ko sete puosuri te, inu sete numa-wera suri lat nga puto suri re m̃ernen. Suri sete nuvini tweni bololi pipok iel ngatan, nuvini tweni nga b̃ela mauren tevi jinibb nir. ⁴⁸ Isi nga mungasi inu, ko sete muosuri nale suk nga mowrai, san nga pia-wera suri lat nga puto suri re m̃ernen otoe.

“Nale suk nga mowrai niko pia-wera suri lat nga puto suri re m̃ernen reнге nabong nga vitunen. ⁴⁹ Inu sete nuwra nawon nanu san. Tata suk nga mukonik ko wor owrai tevik nale nesesreien sev nga inu bea-werair ko bosp̃e surir. ⁵⁰ Ko nurongwose nale nesesreien sen evi mauren nga muto tuwi ngok vini. Ko niko nale suk nga mowrair, nuwrai osorsan tevi nga Tata suk muwrai tevi inu.”

¹ Evi nabong nga muwomu nen, mian ko mevinen vajin pivi nabong ne nanen ne asien. Ko Iesu orongwose nga mete nial sen evini nga pivel lingi iel ngatan, pulwi van ji Tata sen e. Ni tetajer emrreni jinibb nga marivi sen renge iel ngatan, ko emrrenir ejpari bongsin jer.

² Iesu eptevi jinibb sen nir renge nanen. Ko Demij elngi womu pae renge nolo Jutas, Saemon ne Iskariot natun, nga ni pitkai kerasi Iesu. ³ Iesu orongwose nga Tata ela nanu petpeti nir elngir renge nevren, ko ni orongwose nga ni evel ji Atua vini, ko pulwi kele ko wor van ji Atua e. ⁴ Ko ni emra renge nanen, ko ori tweni sunsun sen ejingteni oto, ko ela tawol, etatuwe renge bin. ⁵ Ko ela nuwi ejvi van renge narov, ko etipatun errawe bela jinibb sen nir, ko ela tawol nga mitatuwe ko etwasir e. ⁶ Mian ko evini vajin ji Saemon Pita. Ko Pita owrai tevi “Numal, sete omomsawos nga nik kuprrawe inu belak!”

⁷ Iesu owra lweni tevi, “Sev nga mololi sete kuma-rongwose lelingen ngel, vitunen ko wor ko kupa-rongwose.” ⁸ Pita owra lweni tevi “Ejki rres nawon! Sete kuma-rrawe belak nabong san.” Iesu owrai tevi “Porosete berrawe belam, ko nik sete kuma-ivi jinibb suk.”

⁹ Ko Saemon Pita otur imare owrai tevi, “O, Numal, porosete pirpok ko sete belak kis nuru, ko nevrek nuru ko batuk kele!” ¹⁰ Iesu owrai tevi “Ejki, mer nga milalos jile lelingen ngel sete orongwos pulwi pilalos luwi kele, belan kis kobbong nuru; ko ni owokwok petpeti ko pa. Kami kamwokwok; ko sete kami jile kamwokwok.” ¹¹ Suri orongwos womue pa nga isi pia-te kai kerasi ni, ko niko muloli nga mutuw nale ngok, “sete kami jikle kamwokwok”.

¹² Vitunen renge mirrawe jile belar, ko ela lweni sunsun sen ko ori lweni, musuw ko esakel luwi renge milngen.

Ko owrai tevir, “Kamrongwose sev nga mololi tevi kami?
¹³ Kami kamveruse inu Jinibb Nevisvisenien ko Numal. Kami kamwerai momsawose inu ko, ¹⁴ inu nuvi Numal ko jinibb nevisvisenien se kami. Ko ngok, kami kele kaploli nolo kami pian ngatan, ko kaploli pirpok, kaprrarawe ãbela kami lululweni nir. ¹⁵ Inu nuloli rrongrrongvi tevi kami ko lat nga kaploli suri e. Niko, kami kaploli pirpe nga mololi tevi kami

ngok ko. ¹⁶ Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, jinibb ne majingen sete ean mare lingi numal sen, ko erpok kele jinibb nga markoni sete ean mare lingi ni nga mukoni. ¹⁷ Poro kaprongwose nanu ngel, ko neiren renge kami poro kaploli.

¹⁸ “Sete nuwra kami jijle ngok ko. Nurongwose nir nga motobbobbuer. Ko Naul On pivini piplari weretunen ko wor, nga muwra ‘Mer nga murro nanen nurruk ãpirieni ko ãpitre kele inu.’ ¹⁹ Nuwra wowomue le ngel tevi kami, vitunen ko pia-pelari; ko poro pia-pelari, ko kami kapa-osuri vajin nga inu nuvi ãmernen. ²⁰ Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, isi nga ãmitkai nir san renge nir nga mokoni ngel van re naim sen, ngok etka kele pa inu ko. Ko isi nga ãmitkai inu, ngok etkai kele pa ni nga mukoni inu ko.”

Iesu osþe suri mijen sen

²¹ Daron nga Iesu muwra nanu ngel e ko ornge lenglenge esij ko owrai tevir, “Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, san renge kami pia-te kai kerasi inu.”
²² Jinibb sen nir armetmetenir e, arrelenge owra nir si nen ko. ²³ San renge jinibb sen, ni nga Iesu mimrreni, elik mori bbong Iesu, elik lilji. ²⁴ Ko Saemon Pita olongwis bbong tevi, owra “Kupsusi ta tevi ni, isi ko muwrai ngok.”

²⁵ Ngok ñnernen oruj mori van jin ko osusi tevi, owra “Numal, isi ko ñnernen?”

²⁶ Ko Iesu owrai tevi, “Ñer nga bea-rrurrngoni niv ko bea-lai tevi. Ni ko evi ñnernen.” Ko ela bebbe niv ko orrurrngoni renge sup ko elai vajin tevi Jutas, Saemon ne Iskariot natun. ²⁷ Daron nga Jutas moka-la niv e, ko Demij kele esilvi vajin. Ko Iesu owrai tevi “Sev nga kumwera kuploli ngok, kuploli pingavil.” ²⁸ Nir nga marlik renge nanen, nir san sete orongwose rragrag suri sev nga Iesu muwrai mirpel tevi. ²⁹ Arrorrmir rreknga suri nga Jutas moksa narr ne nevöt, ko niko Iesu muwrai tevi pian puwli sev nga marmmerreni renge nanen, rreknga pian ñila nevöt tevi ñeres nir. ³⁰ Ko Jutas ela jile niv ko esil ivare evel. Natopong ko pa osuw.

³¹ Jutas ean pa vare ko osuw, ko Iesu owra “Lelingen ngel evi daron nga parsurövi inu Jinibb Mawos, ko renge inu bosrövi Atua. ³² Poro nosrövien se Atua piplari renge inu, ko Atua kele puloli nosrövien se inu kele piplari luwi kele ji inu, ko puloli pipok pivesane. ³³ Nanwarreng suk nir, sete numa-lik tevi kami mia-periv mun. Sete pipriv mun mian ko kapa-pej inu; ko erpe mowrai pa tevi ñerwomu se kerr ñeri Isrel nir, ko lelingen ngel nuwrai le vajin tevi kami: Lat nga bean e kami sete kamrongwos kapini rengen. ³⁴ Lelingen ngel ñela nale nesesreien nga mimerr tevi kami, ngel: Kami kapmerrmerreni kami. Pirpe nga inu memrreni kami, kami kele kaploli pipok, kapmerrmerreni kami. ³⁵ Poro kami kapmerrmerreni kami, ko ngok jinibb jijle parongwose ko nga kami kamivi jinibb suk nir.”

³⁶ Saemon Pita osusi tevi ni, “Kupan ngabe ko Numal?”

Iesu owra lweni tevi ni, “Lat nga bean e, lelingen ngel setete kurongwose kupvijurik rengen; ko kupa-vijurik vitunen vajin.”

³⁷ Pita owrai tevi, “Numal, suri sev setete nurongwos bevijurim lelingen ngel? Numarong lweni inu nga bemij surim.”

³⁸ Iesu owra lweni tevi, owra “Ia, nik kuwretun ko wor, nik kumarong nga kupmij surik? Inu bowra weretunen vajin tevim. Nato setewor pukokrout ko wor ko nik kupvilvil orek pivatul, kupwera sete kurongwose inu.”

14

Iesu evi sel nga pian ji Tata

¹ Ko Iesu owrai tevir, “Sete kaploli nolo kami parkarkar; kaposuri Atua ko inu kele. ² Renge naim se Tata, loloim nen nga markel ototi rengen owun saut. Poro sete pirpok, sete numa-werai le ngel tevi kami: Bean bololi lilane lat nga kami. ³ Bean bololi lilane jile pusuw, ko bolwi kele vini betkai kami, kaplik tevik renge lat nga ñelik e. ⁴ Ko kami kamrongwose sel nen nga bean e.”

⁵ Tomas owrai tevi “Numal, sete namrongwose te lat nga kupan e, kem nabrongwose sel nen pirstese?”

⁶ Ko Iesu owrai lweni tevi, “Inu nuvi batu sel, ko nuvi batu weretunen, ko nuvi batu mauren. Sete san orongwos piasa nawon van ji Tata ejki, pikali wor ji inu e ko. ⁷ Poro kaprongwose inu, ko kaprongwose kele Tata suk. Kamlesi pa ni osuw, ko lelingenok kamrongwose ni.” ⁸ Pilip owrai tevi owra “Numal, kupviseni ta Tata som tevi kem, nga puloli kem nabrongwos alje vajin.” ⁹ Iesu owrai tevi, “E, nuptevi kami bonevis le wor, ko ejki malum wor, kurleng malume inu Pilip? Mer nga ñilesi inu, ngok elesi pa Tata suk ko, ko suri sev nga kumwera “Kupviseni ta Tata som tevi kem”? ¹⁰ Sete kuosuri nga inu renge Tata suk ko Tata suk renge inu? Nale nga mowrair tevi kami, sete nuwrair renge derteren suk. Tata suk ko wor nga ñilik renge inu ololi majingen sen nir. ¹¹ Kaposuri inu nga inu renge

Tata suk ko Tata suk renge inu. Ko poro kaplesi p̄iterter nga kaposuri iok, ko kaprrormi majingen nga mololir, ko kapa-osuri ko vajin. ¹² Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, m̄er nga muosuri inu pia-loli majingen nga mololir, ko pia-loli nga wor marlelep nen jerjer, suri inu bolwi van ji Tata suk e. ¹³ Poro kapngoni isev san renge inu nisek, ko bea-loli ko, nga puloli nosrövien se Tata suk pia-viseni rurrngi renge Natun. ¹⁴ Nanu jijle ngok nir, poro kapngoni renge inu nisek, ko ngok bea-lolir ko.”

Rijrjen ne Neñin On

¹⁵ “Poro kapmerreni inu, ko kaptori lilane nale nesese-reien suk nir. ¹⁶ Ko inu bea-ngoni tevi Tata nga ni pia-koni Neñin On vajin vini nga pok-wilwil se kami, ko pia-te kai kami tuwi ngok vini. ¹⁷ Ni evi Neñin ne weretunen, ko sete jinibb ne iel ngatan arongwos parlai ni, suri sete arlesi ko sete arlesi wos kele e. Ko kami ma kamrongwose ni, suri elik livö renge kami, ko p̄ilik renge kami tetajer. ¹⁸ Setete b̄elinglingi kami kapsan te ejki, bolwi kele vini ji kami. ¹⁹ Sete ngasu te, ko jinibb ne iel ngatan ngel nir setemun parlesik. Ko kami ma kaplesik; ko suri numaur, ko kami kele kapa-maur. ²⁰ Renge nabong nen, kami kaprongwose nga inu renge Tata, ko kami renge inu, ko inu kele renge kami.

²¹ “M̄er nga mutori lilane nale nesese-reien suk nir ko muosurir, ni evi m̄er nga mimrreni inu. Ko m̄er nga mimrreni inu, Tata suk pimrreni ni; ko inu kele bemrreni ni, ko inu bea-viseni inu tevi ni.”

²² Jutas (sete Jutas ne Iskariot) owrai tevi ni, “Numal, kuploli pirpese nga kupviseni nik lweni tevi kem, ko sete tevi jinibb ne iel ngatan jijle nir?” ²³ Iesu owra lweni tevi, “Poro nga jinibb san pimrreni inu, ko ngok ni pia-tori lilane nale suk. Ko Tata suk pia-merreni ni, ko noborini

jin, ko noborloli liken se komru tevi ni. ²⁴ ÑMer nga sete mimrreni inu sete otori totoni nale nesesreien suk nir. Nale nga kamrunge ngok nir sete arivi suk, arivi se Tata suk nga mukoni inu. ²⁵ Daron ngel nga ñmelik tevi kami malum e, ko nuwra nanu ngel nir tevi kami. ²⁶ Neñin nga pok-wilwil se kami, Neñin On nga Tata pia-koni renge inu nisek, pia-visviseni kami e nanu jijle, puloli kami kaprrormi sweri lweni nanu nga mowrair pa tevi kami.

²⁷ “Demat nga milep le ñelai tevi kami, evi inu demat suk. Sete demat suk osorsan tevi demat ne iel ngatan. Sete kaprong karkare te, puloli nolo kami ñisij, pijki, ko sete kapmetutu te. ²⁸ Kamrunge nuwrai tevi kami le ngel, ‘Inu bolwi le pa, ko bevini kele bbong ji kami ko.’ Poro kapmerrenik ko kañir kobbong, suri nga bean ji Tata. Suri ni elep asi wore inu. ²⁹ Inu nuwrai wowomue nanu ngel le nir tevi kami, mian ko vitunen para-pelari. Ko daron nga para-pelari e, ko kami kapa-osuri vajin.

³⁰ “Sete numa-rij periv tevi kami. Suri Demij, numal ne iel ngatan, otomori pivini. Derteren sen ejki rres nawone renge inu. ³¹ Ko inu nuloli surie erpe wor Tata ko muwrai tevik, puloli nga jinibb ne iel ngatan parongwose nga inu numrreni Tata. Kapmera, kerr pivel vajin.”

15

Iesu evi batu grep weretunen

¹ “Inu nuvi batu grep weretunen, ko Tata suk evi ñmer nga mimetmete. ² Ko seken jijle nir nga renge inu nga sete marwen nen nir, oktevei tutwenir arjikie. Ko okvasi vaseni seken nga marwen nen nir, ko ngok puloli sete parmelmelngir, ko parejal sisamis ma ñirres, ko parwen lengleng. ³ Ko ololi vaseni kami kamwokwok ko pa osuw renge nale nga mowrair tevi kami ngel nir. ⁴ Ko kami kaplik renge inu, ko inu ñbelik renge kami. Erpe seken

sete orongwose pisan piwen, orongwos bbonge piwen ko renge nga poro pijipjipti malum renge durun. Ko ngok erpok ko renge kami, sete kamrongwos kapwen poro sete kaplik renge inu.

⁵ “Inu nuvi batun, ko kami kamivi seken nir. Si nga m̄ilik renge inu, ko inu renge ni, pia-wen temijpal kele wor. Suri sete kamrongwos kaploli rragrrage nanu pisan poro nga inu bejkie kami. ⁶ Poro nga jinibb pisan sete p̄ilik renge inu, parwirr tweni ko wor erpe seken, ko pukurkur. Ko arser kortoni seken ngok nir ko arwirr tweni nir van renge nabb, ko arin. ⁷ Ko poro nga kaplik renge inu, ko nale suk puto renge kami, ko ngok ko poro nga kapngoni sev nga kammerrenir, ko kaplair ko. ⁸ Ko jinibb pilep parsurövi Atua Tata suk, suri kapla temijpale wenen. Ko renge sel ngel ko, kami kapivi jinibb suk nir. ⁹ Erpe Tata suk emrreni temijpale inu, ko inu numrreni kami; niko kami kaplik renge inu merrenien suk malum. ¹⁰ Poro nga kami kaptor lilane nale nesesreien suk nir, ko niko kaplik renge merrenien suk, pirpe nga inu motori lilane nale nesesreien se Tata suk nir, ko m̄elik renge merrenien sen.

¹¹ “Inu nuwrai nanu ngel nir tevi kami nga puloli neiren suk puto renge kami. Ko ngok puloli kami neiren se kami puwun saut. ¹² Ngel evi nale nesesreien suk: Kami kapmerrmerreni lululweni kami, pirpe nga inu memrreni kami. ¹³ Merrenien nga milep temijpal nga jinibb puloli tevi selen nir, evi nga p̄ilngilngi mauren sen, pimij p̄isrer. ¹⁴ Kami kamivi selek, poro nga kaploli sev nir nga mowrair tevi kami. ¹⁵ Inu setemun beveruse kami ‘jinibb ne majingen’. Suri jinibb ne majingen sete orongwose sev ko nga numal sen muloli. Inu beverus vajine kami ‘selek nir’. Suri nuwra nanu jikle nir nga mornger ji Tata tevi kami. ¹⁶ Kami sete kamtobbtobbue inu, inu ko ma nutobbtobbue kami. Ko nulngi kami nga kapan kapla wenen pilep,

wenen nen nga puto tuwi ngok vini. Ko ngok niko, isev nga poro kapngoni renge inu nisek van ji Tata suk, ni pia-lai ko tevi kami. ¹⁷ Ngel le evi nanu nga bowrai tevi kami: Kami kapmerrmerreni lululweni kami.

Jinibb ne iel ngatan arungasi jinibb se Iesu nir

¹⁸ “Poro nga jinibb ne iel ngatan nir parungasi kami, ko kami kaprongwose nga arungasi womue inu ko pa, vitunen ko mara-ungasi kami vajin. ¹⁹ Poro kami kapivi se iel ngatan, ko jinibb ne iel ngatan parmerreni kami ko, suri kamivi sen. Ko ejki, inu nutobbtobbue kami renge iel ngatan. Kami sete kamivi sen. Suri iok ko niko mungasi kami suri. ²⁰ Kaprrormi nale nga inu mowrai pa tevi kami: Sete jinibb ne majingen elep asie numal sen. Poro parloli p̄isij tevi inu, ko parloli p̄isij kele kobbong tevi kami; ko poro partori nale suk nga mowrair, ko partori kele bbong nale se kami ko nir. ²¹ Ko parloli nanu ngel ko nir tevi kami suri kami kamivi jinibb suk nir, suri nir sete arongwose m̄er nga mukoni inu vini. ²² Poro nga inu sete bevini ko bowra nanu tevir, ko niko sete arongwose paron ko renge nololien ser. Ko lelingen ngel sete arongwose parkerkerise parwera nawone nanu san suri nololien ser, suri m̄ejiljilwer pa tevir, ko arongwos pae osuw. ²³ M̄er nga mungasi inu, ngok ongasi Tata suk kele ko. ²⁴ Ko poro nga sete bololi majingen nga jinibb san setewor muloli ko renge livö renge nir, ko ngok ko sete arongwose paron ko renge nololien ser suri. Ko ejki, arlesi pa nanu nga mololir, ko arungasi wor komru korti, inu ko Tata suk. ²⁵ Ngel evi nga puloli nale nga maruli renge nesereien ser piplari, nga muwra ‘Arungasi nawon bbonge inu, inu sete nuloli rragrrag nanu nga m̄isij san.’

²⁶ “Nem̄in nga mokla ser pivini, Nem̄in ne weretunen, nga pia-ivel ji Tata vini. Inu bea-koni ji Tata pia-vini ji

kami, ko ni pia-rij se inu. ²⁷ Ko kami kele kapa-rij se inu, suri nga kami kamlik tevik renge nga m̄etipatune m̄emajing wowomu jer, mijpari lelingen ngel.

16

¹ “Nuwra nanu ngel nir nga puloli kami sete kapvitan te, pijki. ² Jinibb nir parwirr tweni kami renge naim gortien ser. Ko daron nen pia-vini nga jinibb parevji pini kami, ko jinibb nga marevji pini kami nir, parrormi arloli majingen se Atua ko. ³ Parloli nanu ngel nir tevi kami suri nga sete arongwose komru korti, Tata ko inu. ⁴ Nuwra wowomu pae nanu ngel le nir tevi kami ngel. Poro nga daron nen pia-vini vajin nga para-loli nanu nga ngel nir tevi kami, ko ngok, kami kaprrormi sweri nga nuwrai pa tevi kami osuw.”

Majingen se Neñin On

“Sete nuwra wowomue nanu ngel nir tevi kami renge bonevis pa, suri inu m̄elik tevi kami. ⁵ Ko lelingen ngel, bevel le pa, bolwi van ji ni nga mukoni inu e. Ko kami san sete osusi tevik “Kupan ngabe ko?” ⁶ Ko mowrai tevi kami nga bevel lingi kami, ko nolo kami arrum suri. ⁷ Ko nuwra weretunen ko tevi kami, ngok pia-ivi nanu nga m̄irres renge kami; suri poro sete bevel, ko Neñin nga mok-la ser sete orongwos pivini ko. Ko poro bolwi ko van, ko bokoni Neñin On ko vini ji kami. ⁸ Ko daron nga pivini e, ko pia-wowrai jinibb ne iel ngatan nir nga marsarr renge nololien, ko pia-wowrai suri sev nga mumomsawos, ko sev nga sete mumomsawos nga Atua pia-wer lokloksi jinibb suri. ⁹ Nir arsarr renge nololien, suri nga sete marosuri inu. ¹⁰ Ko arsarr renge inu m̄er nga mololi mumomsawos m̄irres, suri inu bean ji Tata e, ko kami sete kaplesi kele mun inu. ¹¹ Ko arsarr renge erpese nga Atua pia-wer

lokloksi jinibb suri, suri sete arongwose nga Atua ewer lokloksi jile pa Demij nga mivi m̄erwomu ne iel ngatan.

¹² “Nanu elep malum wor nga moro bowrai tevi kami, ko ejki mun, lelingen ngel setemun kamviter kaprongwos nir. ¹³ Ko daron nga Neñin ne weretunen vajin pia-vini, ko pia-wowomue kami van renge weretunen jile nir. Ni sete pia-wera nawone nale pisan, ejki rres. Ni puwra bbong nanu nga murnger kis ko, ko puwowra nanu nga para-vini nir tevi kami. ¹⁴ Ni pusrövi inu, suri pia-la nanu nga marivi suk nir, ko ni pia-werwerai twenir tevi kami. ¹⁵ Nanu jile nga marivi se Tata arivi suk; ngok ko ololi nga inu mowrai Neñin pia-la nanu nga marivi suk nir, ko pia-werwerair tevi kami vajin.”

“Beblen welili kele ma, ko kaplesi kele inu”

¹⁶ Ko Iesu owrai kele tevir, owra “Beblen welili kele ma, ko sete kaplesi mun inu; mian ko beblen welili kele ma vitunen renge ngok, ko kapa-lesi kele inu.”

¹⁷ Jinibb sen sopor arwerai tevi nir sopor nen, “Owra sev le san nga muwrai mirpok ngok tevi kerr, ‘Beblen welili kele ma, ko setemun kaplesi inu, mian ko beblen welili kele ma vitunen renge ngok, ko kapa-lesi kele inu’, ko, ‘Suri nga inu bean ji Tata?’” ¹⁸ Ko jinibb sen nir arsususi lululweni tevi nir: “Owra sev le san nga muwra ‘Beblen welili’? Sete rramrongwose owra sev ko.”

¹⁹ Iesu orongwose nga armerreni parsusi tevi ni, ko owrai tevir, “Inu mowra ‘Beblen welili kele ma ko setemun kaplesi inu, mian ko beblen welili kele ma vitunen renge iok, ko kapa-lesi kele inu’. Ngok ko, kamok-susi lululweni kami ngok e. ²⁰ Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, kapkail kaptng, suwen mete kami pujumjum; ko jinibb ne iel ngatan nir parir, ko kami nolo kami parrum. Ko mian ko nolo kami nga marrum ngok parienir van renge neiren. ²¹ Daron nga nesevin mutomori puwosi bipi

sen, ko nolon orrum, suri daron sen evini nga puwosi bipi. Ko daron nga nesevin muwosi jile bipi, ko emalie norongen nga m̄isij sen vajin, suri bipi eak pa iel ngatan osuw. ²² Kami kamirpok ko lelingen ngel, nolo kami arrum. Ko bea-lesi kele kami, ko nolo kami puwun saute neiren. Neiren nen, setemun jinibb san orongwos p̄ilai tweni mun ji kami.

²³ “Renge nabong nen, setemun kama-susi rongorngge nanu san tevik. Nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi kami, poro nga kapngoni nanu san tevi Tata suk renge inu nisek, kapngoni, ko ni pia-lai ko tevi kami. ²⁴ Mijpari lelingen ngel, kami setewor kamngoni nanu san renge inu nisek; kapngoni vajin ko kaplai, nga puloli neiren se kami puwun saut.”

Iesu easi renge nanu jijle nir ne iel ngatan ngel

²⁵ “Nuwra nanu ngel nir tevi kami renge nale rrongr-rongvi nir. Ko daron nen pia-vini nga inu setemun bela nale rrongrrongvi, pijki, ko bowra momsawos Tata vajin tevi kami renge nale momsawos nir. ²⁶ Nabong nen pia-vini ko kami kapngoni ni renge inu nisek. Sete nuwra inu bean se kami bongoni nanu san jin se kami, ejki. Kami ko wor kapan mawos ji Tata, ²⁷ suri Tata ni lweni emrreni kami. Ni emrreni kami suri kami kammerreni inu, ko kamosuri nga inu nuvel ji Atua vini. ²⁸ Inu nuvel ji Tata vini iel ngatan. Ko lelingen ngel, bevel lingi iel ngatan ko bolwi van ji Tata e.”

²⁹ Jinibb sen nir arwerai tevi ni, “Ngok kulesi, kuwra momsawose vajin, setemun kuwrai renge nale rrongr-rongvi. ³⁰ Kem namrongwose vajin nga nik kurongwose nanu jijle. Kurongwos kupsupsuṗe nanu p̄etp̄eti nir, tevi nanu nir nga setewor san mususi tevim. Ngel ololi nga kem namosuri nga nik kuel ji Atua vini.” ³¹ Ko Iesu owrai

lweni tevir, “Kamosuri vajin lelingen ngel? ³² Mete nial nen evini, ejpari pa ngel, nga kami jijle kapwolu sisamis van renge ngaim se kami e. Ko inu besansan bbölböl botur jer. Ko weretunen sete nusan, suri Tata eptevik. ³³ Inu nuwra pa nanu ngel tevi kami, nga puloli kami kapkorti renge inu, ko kapla demat. Iel ngatan puloli kami kaprunge pisij; ko sete kapmetutu, inu nuasie pa nanu ne iel ngatan ngok nir jijle.”

17

Iesu olot suri jinibb sen nir

¹ Daron nga Iesu muwra jile nale ngel e nir, ko oklu imare emteni melrin, ko olot owra “Tata, mete nial nen evini. Kupsurövi natum, ko inu bosrövi nik. ² Kula derteren tevik nga inu nuterter evter nga bololi sev nga memrreni tevi jinibb petpeti nir. Ko ngok nurongwos belai mauren nga muto tuwi ngok vini tevi jinibb jijle nga kumlair tevik. ³ Nanu ngel le evi mauren nga muto tuwi ngok vini, nga jinibb parongwose nik kumsansan kumivi Atua weretunen, ko parongwose Iesu Kristo nga nik kumkoni vini iel ngatan. ⁴ Inu nusrövi nik renge iel ngatan, nuloli jijle majingen nga kumlair tevik nga bololir. ⁵ Lelingen ngel vajin Tata, kupsurövi inu renge nik nom renge nosrövien nga tuwi mivi suk, renge daron nga melik tevi nik e womu mian ko vitunen vajin kumaloli iel ngatan.

⁶ “Inu nuwra visviseni nik nisem tevi jinibb ne iel ngatan nir nga nik kumla twenir marivi som, ko kumlair tevik vajin, ko nir arosuri nale som. ⁷ Lelingen ngel nir arongwose vajin nga nanu jile nga kumlair tevik arivel jim vini. ⁸ Suri nale som nir nga kumlair tevik, inu nulair

tevir. Ko nir arlair, ko nir arongwose vajin nga weretunen nga inu nuvel jim vini. Ko arosuri nga nik kukoni inu.

⁹ “Inu nomok-lot suri nir; inu sete nomok-lot suri jinibb ne iel ngatan nir te ejki; nomok-lot suri bbong nir nga kumlair ko tevik, suri arivi som. ¹⁰ Nir jile nga marivi suk arivi som kele, ko nir nga marivi som arivi suk. Nosrövien suk nir ko arviseni eplari. ¹¹ Lelingen ngel inu bevinuk pa jim e le, setemun numa-lik iel ngatan; ko nir ma parlik jer iel ngatan. Tata nga muon, kupmetmet nir nga kumlair tevik renge derteren ne nik nistem, nga nir parivi pisansan, pirpe nga kerru sansan. ¹² Daron nga ñelik tevi nir nga kumlair tevik, numetmet nir renge derteren ne nik nistem. Numetmet lilane nir erres, sete nir san ejjiki te; sansan kobbong, nga ni pirpok ko wor, ni kobbong ejjiki, nga puloli nale nga muto renge Naul On piplari. ¹³ Lelingen ngel inu bolwi le pa bevinuk jim e, ko nuwra nanu ngel nir tevir renge daron nga inu ñelik ngatan malum le. Ngok puloli nir parla neiren suk renge nolor parwun saute. ¹⁴ Inu nula nale som tevir; ko jinibb ne iel ngatan nir arungasir, suri nir sete arivi ne iel ngatan, arsorsan tevi inu sete mevi ne iel ngatan. ¹⁵ Inu sete nungoni nik nga kupla twenir renge iel ngatan, pijiki. Nungoni nik ma nga kuptor orer, parasi renge Demij nga ñisij. ¹⁶ Nir sete arivi ne iel ngatan, arirpe inu sete mevi ne iel ngatan. ¹⁷ Kuplingi taleve nir, kuplolir paron renge weretunen som. Nale som evi weretunen. ¹⁸ Erpe nga nik kumkoni inu vini iel ngatan, ko inu kele nukoni nir van renge iel ngatan. ¹⁹ Inu nulngi taleve inu lweni nuon, nga puloli nir kele parlik talev, ko paron renge weretunen.

²⁰ “Inu sete nulot suri nir kis kobbong, ko nulot suri kele wor nir nga para-osuri kele inu vitunen suri nale se jinibb suk ngel nir. ²¹ Inu nulot suri nir, nga parivi pisansan e, pirpe nik Tata renge inu, ko inu renge nik. Ngok pirpok

ko, nir kele renge kerru, puloli nga jinibb ne iel ngatan nir parlesi wose inu nga nik kumkoni inu. ²² Nosrövien nga kumlai tevik, nulai pa tevir nga nir parivi pisansan pirpe kerru rromorivi sansan. ²³ Inu renge nir, ko nik renge inu, ngok puloli nir parivi pisansan mawos, nga puloli jinibb ne iel ngatan nir parongwose nga nik kukoni inu, ko kumrreni nir osorsan tevi kumrreni inu.

²⁴ “Tata, numrreni nga nir nga kumlair tevik parlik tevik kele renge lat nga belik e, nga parlesi inu nosrövien suk nga kumlai tevik. Suri nik kumrreni womu inu, vitunen ko iel ngatan ngel mia-toe. ²⁵ O, Tata nga mumomsawos, jinibb ne iel ngatan nir sete arongwose nik, ko inu ma nurongwose nik; ko nir ngel kele arongwose nga nik kumkoni inu. ²⁶ Nomok-wera visviseni pa nik tevi nir, ko nir arongwos vajine. Ko bololi malume pirpok, nga puloli merrenien nga kummerreni inu e puto renge nir, ko inu kele renge nir.”

18

Arevei totoni Iesu

¹ Vitunen renge Iesu mulot jile muwra nale ngel nir, ko eptevi jinibb sen nir arivare renge Jerusalem, arivel otvi belai nuwi ne Kitron. Ko aran renge lut san nga mivi lolnai olip. ² Jutas nga pitkai kerasi ni orongwose lat nen, suri Iesu tetajer ok-korti tevi jinibb sen nir ie. ³ Ko Jutas eptevi jinibb ne nuval sopor ne Rom ko jinibb ne nuval kele sopor nga marmetmete Naim On, nga Parasi nir ko batu jinibb ne sulsulen nir markonir. Artur korti evi meling jinibb nga milep ne nuval san. Artori laet ko nasul ko nijor ne nuval nir, ko arivel mawos ie. ⁴ Ko Iesu orongwose sev nga piplari renge ni; ko evel mawose nir van womue ko osusi tevir, owra “Kampej isi ko?”

⁵ Nir arwera lweni tevi ni, “Iesu ne donasret.”

Ko Iesu owra lweni tevir, “Ko inu le ngel.” Ko renge ie Jutas nga ñitkai kerasi ni otur tevir, ko ornge nale nga marwerai. ⁶ Renge daron nga Iesu moka-werai tevir mirpok e, “Inu le ngel”, ko nir arivel durer ko arwajenir van ngatan renge dan. ⁷ Ko Iesu osusi lweni kele tevir, “Kampej isi le?” Ko nir arwera “Nampej Iesu ne donasret.”

⁸ Iesu owrai tevir, “Nuwra jile pa tevi kami osuw, ‘Inu le ngel’. Poro nga kampej inu ko, ko kaplinglingi jinibb ngel nir parivel.” ⁹ Owrai erpel nga puloli nale sen nga muwrai piplari, ‘Tata, sete nutor jabble nir san nga kumlair tevik ejiiki.’

¹⁰ Ko Saemon Pita etatuwe nesip nuval san, ko ervei tweni ko owun owra ñita pini demij maur se batu jinibb ne sulsulen. Ko eta jabble, ko esipri otvi boron rres evesane. Demij maur nen nisen ko Malkas. ¹¹ Ko Iesu owrai tevi Pita, owra “Pijki! Kuplingi lweni nesip nuval som renge milngen. Tata suk ko owra ñila norongen nga ñisij ngel tevik. Kurrormi sete erres nga botor totoni nolok ñiterter ren nga ban ren?”

Iesu otur renge no Annas

¹² Meling jinibb nga milep ne nuval nen nir arrul totoni Iesu ko arsere totoni nevren ko arile. ¹³ Womujnen arpitevi womue van ji Annas, suri ni evi ñile Kaeapas, nga mivi batu jinibb ne sulsulen renge sia nen. ¹⁴ Kaeapas nen ko muwrai tevi ñeri Isrel nir nga ‘Evi nanu nga ñirres nga jinibb pisansan pimij suri delung nir.’

Pita evilvil ore Iesu

¹⁵ Saemon Pita ko jinibb ñinij se Iesu kele san orvijuri suri Iesu tevi meling jinibb nga marile. Ko nuru tuwen nen eptevi Iesu oran renge lolo naworr ne naim se batu jinibb ne sulsulen e, suri ñernen batu jinibb ne sulsulen orngwose erres ñelak. ¹⁶ Ko Pita otur jer renge metali

vare e. Ko jinibb se Iesu tuwen nen olwi van ko ongoni tevi nesenwarreng nga mok-tur metmete metali nga ni p̄iasi van vare e, pipatevi Pita p̄iasi vini live laut ne naworr e. ¹⁷ Ko daron nga nesenwarreng nen moka-lesi Pita, ko owrai tevi, “Rrek nik kele kuvi jinibb se m̄er nga ngelan san.” Ko Pita owra “Inu? Ejki, sete nuvi san.”

¹⁸ Nata mupong nen melas elep, ko jinibb ne majingen nir ko jinibb ne nuval nir arser kortoni bevla nir. Ko arsurer ko artur rrale ko artetli rengen. Ko Pita evan lat nen jir, ko otur tevir etetli.

Batu jinibb ne sulsulen osusi rongornge tevi Iesu

¹⁹ Ko renge loloim batu jinibb ne sulsulen osusi rongornge tevi Iesu, owra purongwose suri jinibb sen nir ko nevisvisenien sen. ²⁰ Ko Iesu owra lweni tevi, “Tetajer inu nomok-wera nanu nir tevi jinibb jijle nir renge limjer. Nevisvisenien suk nomok-lolir renge naim gortien nir ko renge Naim On, lat nga m̄eri Isrel jijle marok-ini korti rengen. Inu sete nomok-wera silveni rragrage nanu san, ejki. ²¹ Sete osorsan renge nale neseseien se kerr nga nik kupsusi rongornge tevi inu. Kupsusi tevi ta delung nir nga marok-runge inu. Nir arongwose nanu nga mowrair.”

²² Daron nga Iesu muwra nanu ngel e, ko san renge jinibb nuval nir owje, ko owrai tevi, “Erpe kumrij mirpel tevi batu jinibb ne sulsulen nga mian mare! Sete arokrij erpok.” ²³ Ko Iesu owra lweni tevi m̄ernen, “Poro inu nuwra nawone nanu san sete emawos, ko kupwera tweni lut nga mowrai sarrsarre. Ko poro nga nanu nga mowrai omomsawos, ko suri sev kumwujek?” ²⁴ Mian ko Annas okoni tweni Iesu van ji Kaeapas, batu jinibb ne sulsulen. Ko dil nga marsere Iesu nevren e oto malum ren.

Pita evilvil ore Iesu kele

²⁵ Saemon Pita otur malum reнге lat nga ko etetli. Ko nir sopor nga martur martetli tevi arwerai tevi, “Nik kuvi jinibb se morok san.” Ko Pita evilvil ore kele, owra “Ejki ma, inu sete nuvi jinibb sen san!”

²⁶ San reнге jinibb ne majingen se batu jinibb ne sulsulen, nga mivi metka se ñer nga Pita misipri otvi boron, owra “Sete nik ko, ñelesim kumpitevi ni reнге lolnai ne olip?” ²⁷ Ko Pita evilvil ore kele, owra “Ejki ma!” Ko reнге daron mawos ngok ko pa, nato okokrout.

Iesu otur womu reнге no Paelat

²⁸ Nir arpitevi tweni Iesu reнге naim se Kaeapas van reнге naim nga milep se Paelat, nga mivi ñeri Rom nen nga mivi batu gavman iok. Evi rorpong susu malum. Ñeri Isrel nir sete aran reнге naim se Paelat te ejki, suri ni evi ñeri Rom, ko poro paran ko ngok parrokkitkit ko, ko sete parongwos parurroi nanen ne asien. ²⁹ Ko niko Paelat eivare evini jir, ko osusi tevir owra “Sev ko kamlesi esij re ñerel nga muloli kamrevei vini iel e jik?”

³⁰ Ko nir arwera lweni tevi ni, arwera “Po, ko poro ñerel sete puloli majingen nga parsij, ko setete nama-pitevi ni vini!” ³¹ Paelat owra lweni tevir, “Kappitevi tweni, ko kami ko kapwera suri lat nga puto suri rengen reнге nale neseseien se kami.” Ñeri Isrel nga marwowomu nir arwera lweni, “Ko kami ko ñeri Rom nir kamwer ore nga sete namrongwos nabor pini jinibb san!” ³² Nanu ngel eplari nga puloli nale se Iesu nga muwrai piplari, nga muwra suri mijen sev nga ni pia-mij reнге.

³³ Ko Paelat olwi van loloim e, ko everuse Iesu pivini jin. Ko Iesu evini jin, ko Paelat osusi tevi ni, “Ia, ewretun nik kuvi numal se ñeri Isrel nir?”

³⁴ Ko Iesu owra lweni tevi, “Kususi rongorngе erpok suri nik kobbong norrorrmien som, rrenga sopor arsuþe suri inu tevi nik?” ³⁵ Paelat owra lweni tevi ni, “Po,

kurrorrmi inu nuvi ñeri Isrel rrek? Nik luwi ko wor jinibb som nir ko batu jinibb ne sulsulen nir artekai nik vini jik. Nik kuloli sev?”³⁶ Iesu owra lweni tevi, “Inu batun vanu suk sete evi ne iel ngatan. Poro nga bevi numal ne batun vanu san ne iel ngatan, ko jinibb suk nir parpalpal ore inu ko, nga sete mara-tekaik vini renge nevre ñerwomu se ñeri Isrel nir. Ko niko inu batun vanu suk sete evi ne iel ngatan.”

³⁷ Ko Paelat osusi kele tevi ni, “Ia, ko ewretun ko wor nik kuvi Numal san?”

Ko Iesu owra lweni tevi, “Kuwretun re kumwerai, ko rrek sete kurongwos suri nuvi numal nga mirpese san. Inu mevini iel ngatan ñeak suri bbong majingen sansan, nga bospe suri weretunen. Isi nga mivi jinibb ne weretunen pumurronge inu drrelak.”

³⁸ Ko Paelat osusi tevi, “Isev ko weretunen?”

Paelat owra suri lat nga puto suri re Iesu

Ko Paelat muwrai mirpok jile tevi Iesu, ko eivare olwi van ji ñeri Isrel e nir. Ko owrai tevir, “Inu sete nulesi nanu nga ñisij rragrag san renge ni.³⁹ Ko nanu san. Evi pa murrun se kami nga re sia jijle re daron ne nanen ne asien, inu bemaronge jinibb nga ñilik renge naim ne nekaien san nga kammerreni pivel sisarow. Ko ngok kami kammarong nga inu bemaronge Numal se ñeri Isrel nir pivel sisarow?”

⁴⁰ Ko nir arkail lengleng arwera “Ejki rres nawon, kem sete nammerreni ñerel! Kem nammerreni Barapas.” Ko Barapas nen evi ñer nga mivi jinibb venao, ko mok-revrevji pinpini jinibb.

19

¹ Ko Paelat ela Iesu tevi jinibb nuval nir, ko arvirrvirrali.

² Ko jinibb nuval nir arla dil moku ko arjali erpe nuvan se Numal san, ko arlingi renge batun ori. Ko arla sunsun

nga musongsong mupongpong mĩrres ko arloli ori. ³ Ko armomori jin ko arkerkerasi, arwerai tevi “Nik kuplik pipriv, Numal se mĩeri Isrel nir!” Ko arwuje non.

⁴ Ko Paelat eivare kele vini ji delung nir ko owrai tevir, “Kaplesi, beptei tweni le pa vini vare e ji kami, ko kaprongwos mae nga inu sete nutor sweri nanu nga mĩsij san renge ni nga puloli inu bospe suri ni rengen, ejki.”

⁵ Ko Iesu eivare vini vare e, ori nuvan nen nga marjali renge dil moku mirpe nuvan se numal san, ko ori sunsun nga musongsong. Ko Paelat owrai tevir, “Niko mĩernen le ngel.” ⁶ Ko daron nga batu jinibb ne sulsulen nir ko jinibb nuval nir marlesi ko arkail mare, arwera “Kuprruloni ni renge nai pelaot! Kuprruloni ni renge nai pelaot!” Ko Paelet owrai tevir, “Kaptekai ni kapiel tevi, ko kami vajin kaprruloni renge nai pelaot. Inu sete nulesi on renge nanu san nga bospe suri ni rengen.”

⁷ Mĩeri Isrel nir arwera lweni tevi Paelet, arwera “Kem nesesreien se kem otoa, ko nesesreien nen owrai ni orongwos pimij ko wor! Suri ni lweni elngi ni evi Atua natun.”

⁸ Daron nga Paelat murnge mirpel, ko ni ea-metutu lengleng kele e ko. ⁹ Ko olwi van renge loloim sen kele e, ko osusi tevi Iesu, “Nik kuvi mĩeri ngabe le?” Ko Iesu sete owra lweni nanu san tevi ni. ¹⁰ Ko Paelat owrai kele tevi ni, “Sete kuma-wera nanu san tevik? Sete kurongwose nga inu derteren suk otoa nga bololi nik kupiel sisarow, ko borruloni nik renge nai pelaot?”

¹¹ Ko Iesu owrai tevi, “Nik derteren som easi inu suri Atua kobbong elai tevi nik. Ko mĩer nga mĩlai inu vini jim, ni ko ma on renge nololien nga mĩsij perper milep.”

¹² Ko daron nga Paelat murnge nale ngel, ko epejpej sel kele san nga puloli Iesu pivel sisarow rengen. Ko mĩeri Isrel nir arkail van jin: “Porokuploli ni pivel sisarow, ngok

eviseni nga nik sete kuvi sele Sisa. Si nga mĩlengi ni lweni mivi numal, ni evi devje nuval se Sisa ko vajin!”

¹³ Ko daron nga Paelat murnge nale ngel e nir, ko olwi van loloim e, ko etkai tweni Iesu eivare, ko ean re lat san nga martuwe mivi nawot (nga nale se mĩeri Isrel nir marwera nisen Gapata e), ko esakel rengo nai seksakel nga mok-sakel ren daron nga mok-wera suri lat nga puto suri tevi jinibb nir. ¹⁴ Evi levial vajin rengo nabong nga pareseser tera nanen ne asien e, mete nial esngavöl drromon eru; ko Paelat owrai tevi mĩeri Isrel nir owra “Ni le, Numal se kami!”

¹⁵ Ko nir arkail van mare arwera “Kuppitei tweni, kuppitei tweni, kuprevji pini rengo nai pelaot!”

Paelat owrai tevi nir, “Erpe, kami kammerreni inu berevji pini numal se kami rengo nai pelaot?”

Ko batu jinibb ne sulsulen nir arwera “Numal se kem ejki ko ngok, Sisa ko ma!”

¹⁶ Ko Paelat elinglingi Iesu tevi nir vajin, parevji ko parruloni rengo nai pelaot.

Iesu arwuse orrul rengo nai pelaot

¹⁷ Ko arpitei tweni Iesu evel, owosi nai pelaot sen van rengo botwen san nga marveruse nisen miwaji bongur (rengo nale se mĩeri Isrel nir arveruse Kolkota). ¹⁸ Nir arruloni ni iok rengo nai pelaot; ko nuru eru kele orpitemi, san rengo devjen rres ko san rengo devjen mair, ko Iesu rengo liven. ¹⁹ Paelat oli nale sopor, ko elngi rengo nai pelaot se Iesu. Areve erpel, ‘Iesu ne donasret Numal se mĩeri Isrel nir.’ ²⁰ Ko mĩeri Isrel elep areve nale nen, suri lat nga marruloni Iesu ren oto mori Jerusalem bbong. Aruli nale ngok rengo nale se mĩeri Isrel nir, ko nale se mĩeri Rom nir, ko nale se mĩeri Gris nir. ²¹ Ko batu jinibb ne sulsulen se mĩeri Isrel nir arwerai tevi Paelat, “Sete kupuli ‘Numal

se ñeri Isrel nir' pijki, ko kupuli pirpel: 'Ñerel owra Inu Numal se ñeri Isrel nir'."

²² Ko Paelat owra lweni tevir, "Sev nga moli pa puto ko pa pirpe nga moli."

Jinibb nuval artututweni sunsun se Iesu

²³ Vitunen renge jinibb nuval marruloni jile Iesu renge nai pelaot, ko arla joron nir ko artutweni sisamise nir. Arlingi meling ivij e, evsese jinibb nuval nen nir ivij. Ko arla kele sunsun nga mok-uri ore womu niben e, ko arlesi nga marloli mivi pa sansane ko. ²⁴ Ko jinibb nuval arwerwera lululweni tevi nir, "Sete rraprrrrsi te, pijki. Kerr putuw daes suri." Ngel puloli nale nga Naul On muwrai piplari, 'Ko nir arlai tweni jorok ko artututwenir e, ko artuw daes nga parlesi si ñilai sunsun suk'. Ngok jinibb nuval nir arloli surie erpok.

Iesu ko tasu sen

²⁵ Ko mori bbonge nai pelaot sapon, Iesu tasu sen ko tasu sen tuwan, ko Merri nga nesen se Klopas, ko Merri nesen Maktala, artur. ²⁶ Ko Iesu emteni tasu sen ko jinibb sen nga ni mimrreni temijpale mortur, ko owrai tevi tasu sen, "Ngok evi natum."

²⁷ Mian ko owrai kele tevi jinibb sen nga ni mimrreni temijpale, "Ngok evi tasu som." Ko etipatun re daron nen, ko ñernen emetmete erres renge naim sen.

Mijen se Iesu

²⁸ Iesu orongwose nga lelingen ngel nanu jijle arsuw jerjer pa, ko owra (nga puloli Naul On piplari) "Nolok emesmes."

²⁹ Besin san oto iok, owun saute norro nga mimilali. Ko ngok arla nalum san ko arrurrngoni rengen, ko arlingi renge mavir san, ko arsareni van renge nevlu jingon nuru.

³⁰ Ko Iesu orromji lesi norro nen beblen, ko owra “Osuw jerjer vajin.”

Ko etmarru vitan ko emij.

Arjuji neli Iesu

³¹ Merwomu se meri Isrel nir arngoni tevi Paelat nga pimarong parbburi bela jinibb nen nir, puloli parmij e, ko parjuri twenir renge nai pelaot nir. Arwera parloli pipel suri evi Praete, ko sete armerreni niber parrul jipari nabong ne Sapat. Sapat nen evi Sapat nga muon milep, suri evi Sapat ne nanen ne asien. ³² Niko jinibb nuval nen nir arini ko arbburi luwe mer nga murrul tevi Iesu tuwen belan, musuw ko aran kele arbburi kele nuru tuwen kele belan. ³³ Ko daron nga marini ji Iesu vajin, ko arlesi nga emij pa osuw, ko nir setemun arbburi ni belan. ³⁴ Ngok nir san renge jinibb nuval ela sir sen ko ouni renge neli Iesu. Ko drra ko nuwi orseser pelari orvesane. ³⁵ San le ngel elesi nga mirpok, ko owrai erpok ko. Orongwose nga ni ok-wera weretunen, ko owra ‘Sev nga nomok-werair ewretun. Kami kele kaposuri.’ ³⁶ Nanu ngel nir arpelari nga nale san nga muto renge Naul On pivini piplari, nga muwra ‘Sete jin san pia-mabbur.’ ³⁷ Ko nale kele san renge Naul On owra ‘Parmeteni ni nga jinibb maruni sir rengen.’

Arlingi Iesu renge dubb

³⁸ Vitunen renge nanu ngel, Josep, nga mivi meri Armetia, ongoni tevi Paelat nga poro orongwos puwosi tweni nibe Iesu. (Josep evi jinibb se Iesu ko pa san, ko okvilvil ore, suri emtutue merwomu se meri Isrel nir nga martori derteren renge nir.) Ko Paelat elinglingi tevi ni. Ko evan owosi tweni nibe Iesu. ³⁹ Ko Nikotemas, nga bonevis mivini ji Iesu nat nga mupong, eptevi Josep, nuru oran. Ni ela senta nga nowlin mivi nevöt ongut vesan

nga markisie mir ko alos, otori tevi ni. ⁴⁰ Nuru orwosi nibe Iesu ko ornube sunsun nga mimalum e m̄irres tevi mir ko alos nga. M̄eri Isrel nir lat nga marok-loli surie ko erpok. ⁴¹ Mori iok lat nga marruloni Iesu rengen, orsel ne lolnai ne olip san oto mori bbonge. Ko renge lolnai ne olip ngok nevöt bereng san nga Josep m̄itai nolon mutoe oto rengen, nga sete arlingi rrongvi wor jinibb nga mimij san rengen. ⁴² Ko suri evi pa nabong se m̄eri Isrel nir nga marok-eseser rengen ko mevinen pivi nabong nga milep ser, ko lolo bereng nen mori bbong ie, ko orwosi Iesu orlingi rengen.

20

Dubb oto kiskis

¹ Daron nga Sapat ser m̄iasi vajin, renge Sante rorpong susu nat murrorrormalum, Merri ne Maktala emremra van renge dubb. Ko elesi nevöt nga muto ore nolo bereng mijkie, arla tweni pa. ² Ko nesevin owlu luwi van ji Saemon Pita e nuru jinibb se Iesu m̄inij nen nga Iesu mimrreni nen. Ko owrai tevi nuru, “O laru, arwosi tweni Numal renge dubb, ko sete rramrongwose lat nga marlingi e!”

³ Ko ngok Pita ko jinibb se Iesu m̄inij nen otur imare kasi nga poran porlesi dubb. ⁴ Nuru korti orwolu van; ko jinibb se Iesu m̄inij nen owlu eterter easie Pita, ko ejpari womue dubb. ⁵ Ko ejiol vitan ko okluklu; ko elesi sunsun nga marmalum marres marto, ko sete ma evan lolo bereng. ⁶ Vitunen vajin Saemon Pita muwlu vitu vini. Ko ni ma etajer evan lolo bereng, ko ni kele elesi sunsun nga marmalum marres marmatur marto. ⁷ Ko elesi kalek nga marm̄elji batun e m̄isan muto, sete oto tevi sunsun nga marmalum marres te, ejki. Arlulngi esan

oto. ⁸ Mian ko jinibb se Iesu ñinij nen nga muwowomu rengo dubb nen, ni kele evan lolo bereng, ko elesi ko osuri vajin. ⁹ Nuru setewor orongwose Naul On nga muwra ni pimaur luwi rengo mijen. ¹⁰ Mian ko jinibb se Iesu nen nuru orluwi van rengo ngaim e.

Iesu eplari ji Merri ne Maktala

¹¹ Ko Merri ne Maktala ok-tur malum vare rengo dubb, eting. Ok-ting mianan, ko ejiol vitan oklu van rengo lolo dubb e. ¹² Ko elesi anglo eru oruri sunsun nga morow raprap, orlik rengo lat nga Iesu marlingi niben muto rengen, nuru tuwen rengo batun ko nuru tuwen rengo belan. ¹³ Ko orsusi tevi vinnen, orwera “Nesevin, kuting suri sev ko?”

“Suri nga marla tweni Numal suk, ko sete nurongwose arlingi nibeni.”

¹⁴ Daron nga vinnen muwra mirpel e, ko moro ñirieni vajin, ko elesi Iesu mutur. Ko sete orongwose nga evi Iesu. ¹⁵ Iesu osusi tevi owra “Erpese nga nik kumting? Kupej isi ko?”

Vinnen orrorrmi rreknga evi jinibb nga mok-metmete nai olip nen nir, ko owrai tevi, “Merel, poro nga nik kuwosi tweni, ko kupwovrai tevik, ko inu bean bowosi lweni.” ¹⁶ Ko Iesu owra Merri nisen rengo nale se ñeri Isrel nir; ko Merri etaole ko erieni mawose, ko owra “Raboni!” (nga rengo nale se ñeri Isrel nir owra ‘jinibb nevisvisenien’).

¹⁷ Ko Iesu owrai tevi “Sete kuprrul totonik, suri setewor nuan ji Tata. Kupluwi ma van ji tasik nir, ko kupsupe suri inu tevir, nga inu botongsa van ji mun Tata suk, ko kami Tata se kami kele, van ji mun Atua suk ko Atua se kami kele.”

¹⁸ Ko Merri olwi van ko owrai tevi jinibb se Iesu nir, “O, lartul! Nulesi Numal!”, ko osþe suri tevir nga ni owra nanu ngel nir tevi.

Iesu eplari ji jinibb sen nir

¹⁹ Renge nata mirivriv ko Iesu jinibb sen nir arkorti kele. Ko metali arkikior, suri armetutue jinibb nga marlelep renge m̃eri Isrel nir. Ko artaole Iesu otur pelari livö jir, ko owrai tevir, “Demat piptevi kami.” ²⁰ Vitunen renge muwrai jile mirpel, ko eviseni milnge nel nuru renge nevren nuru ko milnge sir renge nelin. Ko jinibb sen nir arir renge marlesi Numal. ²¹ Ko Iesu owra lweni kele tevir, “Demat piptevi kami. Erpe inu Tata okonik, ko inu kele bokoni kami vajin.” ²² Ko daron nga muwra nale ngel e, ko owi sowin van renge nir, ko owrai tevir owra “Ngok, Neñin On esilvi pa kami. ²³ Poro kami kaptelasi tweni nololien se jinibb pisan, ngok Atua etlasi tweni ko pa. Ko poro sete kaptelasi tweni, ko ngok Atua sete þitlasi tweni ko.”

Iesu ko Tomas

²⁴ Tomas, san nga renge jinibb se Iesu esngavöl dr-romon eru, nga marveruse miwajie m̃elew, sete eptevir renge daron nga Iesu mivini jir. ²⁵ Ko jinibb se Iesu m̃inij nen nir arwerai tevi ni, “Kem ma namlesi Numal!” Ko Tomas owrai tevi nir, “Ejki ma! Poro inu sete ðelesi nel milngen renge nevren nuru, ko sete ðelngi bbösö nevrek renge milnge nel nolon ko ðelngi nevrek renge milnge sir renge nelin, ngok sete numa-osuri.”

²⁶ Mian ko renge nabong owil arasi osuw, ko jinibb sen nir arlik korti kele renge naim; ko Tomas eptevir vajin. Ko metali arkikior. Ko Iesu otur pelari kele livö jir, ko owra “Demat piptevi kami.” ²⁷ Ko owrai tevi Tomas “Kuplingi bbös nevrem iel ko kupmeteni nevrek nuru, ko

kupsareni nevreml kuplingi renge milnge sir renge nelik. Sete nosurien som pijkie, ko kuposuri ma.”

²⁸ Ko Tomas owra lweni tevi Iesu, “Numal suk ko Atua suk!”

²⁹ Ko Iesu owrai tevi Tomas, “Nik kuosuri inu suri kumlesik? Neiren renge nir nga sete marlesik ko marosuri wor!”

Naul ngel nanu nga murongwos puloli

³⁰ Ko Iesu ololi nelesien minij nir elep kele wor renge no jinibb sen nir, nga sete marulir renge naul ngel. ³¹ Ko ngel le ma nir nga molir, nulir nga kami kaposuri nga Iesu evi Mesaea, Atua natun mawos; ko renge nosurien ngok renge nisen, kami kapla mauren rengen.

21

Iesu eplari ji jinibb sen ebut

¹ Vitunen renge ngel, Iesu lweni eviseni ni kele vesan tevi jinibb sen nir renge jeli nuwito ne Taepirias (Galili). Renge sel ngel ko ni miviseni ni lweni rengen, erpel: ² Saemon Pita, Tomas (nga miwajie m̄lelew), Nataniel (ne Kena renge Galili) ko natu Sepet nuru, ko nuru minij nen kele eru arlik korti lat sansan. ³ Ko Saemon Pita owrai tevir, owra “Inu bean le pa botutumun.” Ko nir arwerai tevi “Nabinuk, kerr.” Ko nir arivel van, ko arsa renge drrav.

Ko mian ko renge nata mupong nen sete arla nanu san rragrag. ⁴ Mian ko mijpari rorong, nat mirinrin rranu malum, ko arlesi Iesu mutur renge jeli nuwito renge depinan. Arlesi ma, ko setewor arongwose nga mivi Iesu. ⁵ Ko Iesu vajin erij van jir, owra “Nanwarreng nir, kamla mesal?”

Ko nir arwerai tevi, “Ejki rres!”

⁶ Ko ni owrai tevir “Kapjuröni niva van rengen drav devjen rres e, ko kaprevei sopor ko.” Ko nir arloli erpok, arjuröni niva van ngatan rengen nuwi; ko sete epriv ko nai aron temijpal ren, ololi setemun arongwos parevei lweni, orrow þelak.

⁷ Mian ko jinibb se Iesu nga mimrreni nen owrai tevi Pita, “O, Numal ko ngok!” Daron nga Saemon Pita moka-runge sweri nga muwra ni mivi Numal, ko esaro ngavilvil, ela lweni sunsun sen ko etatuwe, suri ori tweni re marevei niva; ko orow jubbul van rengen nuwi. ⁸ Ko jinibb se Iesu m̄inij nen nir arsaro ngavilvil arevvevei niva rengen drav vini ngaut e, suri nai owun saut rengen. Sete aruj ngasue vanu, erpe ningaw ongut vesan bbong sopon. ⁹ Daron nga maran ngaut e, ko arlesi nabb m̄in; ko nai marmasos rengen bevla nen, ko niv sopor arto. ¹⁰ Ko Iesu owrai tevir, “Kapla nai ngok nga kama-lai ngok bbong sopor vini.”

¹¹ Ko Saemon Pita evan ervei rrrrseni niva vini lat nga mimes e vajin, owun saute nai nga marlelep nir. Nir jijle evi ongut vesan bbulin ngavöl elim drromon itul (153). Ko ngok niva owun saute nai nir, ko sete emarrerr te ejki. ¹² Ko Iesu owrai tevir, “Kapini kaþaan.” Ko jinibb sen nir armetutu nga parsusi tevi, ‘Isi le nik?’ Suri arongwose evi Numal. ¹³ Ko Iesu evini ela niv ko obbur ototvir, elai tevir, ko ololi erpok kele rengen nai.

¹⁴ Ngel evi vatolin le nga Iesu miviseni ni lweni tevi jinibb sen nir vitunen rengen mimaur luwi kele re mijen.

Iesu ko Pita

¹⁵ Daron nga maraan jile, ko Iesu osusi tevi Saemon Pita, “Saemon Jonas natun, kumrreni inu asie nanu ngel nir?”

“O-o Numal, nik kurongwose nga inu numrreni nik.” Iesu owrai tevi “Kupwungani sipsip suk.” ¹⁶ Mian ko sete epriv ko Iesu osusi varwen tevi ni, “Saemon Jonas natun, kumrreni inu?” Pita owrai lweni tevi “O-o Numal, nik

kurongwose nga inu numrreni nik.” Ko Iesu owrai kele tevi, “Kupwungani sipsip suk.” ¹⁷ Ko Iesu osusi vatolin tevi ni, “Saemon Jonas natun, kumrreni inu?”

Pita ornge lengleng esij e suri Iesu owrai vatul kis tevi ni, ‘Nik kumrreni inu?’ Ko owra lweni tevi, “Numal, nik kurongwose nanu nga musuw ngok nir, kurongwose nga inu memrreni nik!”

Ko Iesu owrai lweni kele tevi, “Kupwungani sipsip suk. ¹⁸ Ko nuwretun nga nuwretun nuwrai tevi nik, Daron nga kumivi ñelakel e, ko kusre totoni netatuw som, ko kuan lat jile nga musuw ngok nga kummerreni kupan e. Ko daron nga kupa-ivi birtera, ko kupa-sale nevrem nuru, ko jinibb san pia-sere totkoni nuru, ko pia-pitevim van lat nga sete kummerreni kupan e.” ¹⁹ Ngel Iesu owrai suri mijen sev nga Pita pimij rengen, pia-la nosrövien tevi Atua. Muwrai jile nale ngel, ko owrai tevi Pita, “Kupvijuri inu.”

Iesu nuru jinibb sen nga ni mimrreni milep nen

²⁰ Mian ko Pita erieni ko elesi jinibb se Iesu nga Iesu mimrreni milep womunen, ñer nga ñilik lilji Iesu renge daron ne nanen nga maraan, ko mususi tevi, “Numal, isi ko pitkai kerasi nik?” ²¹ Daron nga Pita ñilesi, ko owrai tevi Iesu “Numal, ko pirpese re ñerel?” ²² Ko Iesu owrai tevi Pita owra “Poru inu bemarong ni sete mia-mij ko pilik pijpari nga inu bolwi vini, ko ngok erpese renge nik? Nik kupvijurik ko wor.”

²³ Ko nale ngel owlu elep vajin renge kalesia, nga jinibb se Iesu ngel sete pimij te. Ko Iesu sete owrai tevi Pita nga ni sete pimij, ejki, ko owrai bbong ‘Poru inu bemarong ni sete mia-mij ko pilik pijpari inu bolwi vini, ko ngok erpese renge nik?’

²⁴ Inu nuvi ñnernen le, jinibb se Iesu nga mowra nanu ngel nir, ko moli tututweni nanu ngel nir. Ko kami kamrongwose nale suk evi werweretunen.

Bongsi nale

²⁵ Nanu elep nga elep kele wor nga Iesu mulolir. Poro paruli nir ðetðeti, inu nurrormi rreknga naul nen nir parsongni iel ngatan parto ðetðeti rengen puwun saute, ko sete pivter kele e, sopor parjijpon.

Naul On Nga Mimerr Uripiv

The New Testament in the Uripiv language of Vanuatu

copyright © 1996 Wycliffe Bible Translators

Language: Uripiv (Uripiv-Wala-Rano-Atchin)

Dialect: Uripiv

Translation by: WBT

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

- You include the above copyright and source information.

- You do not sell this work for a profit.

- You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 27 May 2022 from source files dated 31 Mar 2022

96303ce7-aa0a-513c-862d-415957a542e1